

İCRA TAKİBİNDE TARAFLARIN TAKİP MALZEMESİNİN AÇIKLIĞA KAVUŞTURULMASINA KATKIDA BULUNMA YÜK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ İLE TARAFLARA AİT KİŞİSEL VERİ VE SIRLARIN KORUNMASI

*THE DUTIES AND OBLIGATIONS OF THE PARTIES TO CONTRIBUTE TO THE CLARIFICATION
OF THE SUBJECT MATTER OF ENFORCEMENT IN ENFORCEMENT PROCEEDINGS AND THE
PROTECTION OF THE PARTIES' PERSONAL INFORMATION AND SECRETS*

Araştırma Makalesi
Hilal ÜNAL KAYA*

ÖZ

İcra takibinin yürütülmesinde her ne kadar icra organları önemli görevler üstlenseler de takip malzemesinin açıklığa kavuşturulması birinci derecede tarafların sorumluluğundadır. İcra organları ancak kanunda belirtilen istisnai hallerde kendiliğinden bilgi toplayabilir. Çalışmamızda, hukukumuzda tarafları takip malzemesinin açıklığa kavuşturulmasına katkıda bulunmaya yönlendiren başlıca düzenlemeler ile bu düzenlemelerin verimli bir icra takibi bakımından yeterli olup olmadıkları üzerinde durulmaktadır. Bu esnada, ülkemizde güncel bir gelişme olan Cebrî İcra Kanunu Taslağı'nın konuyla ilgili düzenlemelerine de yer verilmiştir. İsviçre ve Alman hukuklarında dikkatimizi çeken ayrık düzenlemeler ise konuya ilişkin bir kaniya varabilmemiz bakımından katkı sağlamıştır. Sonrasında, tarafların takip malzemesinin aydınlatılmasına katkıda bulunmalarına dengeleyici bir unsur olarak düşündüğümüz taraflara ait kişisel bilgi ve sırların korunması hususuna yer verilmiştir. Bu konuda da yine Cebrî İcra Kanunu Taslağı ile getirilmek istenen bazı yenilikler mevcuttur.

Anahtar Kelimeler: Takip Malzemesinin Açıklığa Kavuşturulması, Alacaklının Katkıda Bulunma Yük ve Yükümlülükleri, Borçlunun Katkıda Bulunma Yük ve Yükümlülükleri, Takip Dayanağı, İtiraz Sebebi, İcra Tutanakları, Kişisel Veriler ve Sırlar, Gizlilik

DOI: 10.32957/hacettepehdf.1858707

Makalenin Geliş Tarihi: 07.01.2026

Makalenin Kabul Tarihi: 26.02.2026

* Dr. Öğr. Üyesi, Türk-Alman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Türkiye

E-Posta: hilal.kaya@tau.edu.tr

ORCID: 0000-0001-6065-0919

Bu makale Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Araştırma ve Yayın Etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

ABSTRACT

Although enforcement authorities undertake essential duties in conducting enforcement proceedings, clarifying the subject matter of enforcement is primarily the responsibility of the parties. Enforcement authorities may collect information ex officio only in the exceptional cases specified by law. In our study, the main regulations in our legal system that encourage the parties to contribute to clarifying the subject matter of enforcement, and whether these regulations are sufficient for an efficient enforcement proceeding, are examined. In this context, the relevant provisions of the Draft Compulsory Enforcement Law, which constitutes a current development for our country, are also included. The distinct regulations that have drawn our attention in Swiss and German law have made an important contribution to our ability to reach a conclusion on the issue. Subsequently, the protection of the personal information and secrets of the parties, which we consider as a balancing element to the parties' contribution to the clarification of the subject matter of enforcement, is addressed. On this matter as well, there are some innovations intended to be introduced by the Draft Compulsory Enforcement Law.

Keywords: Clarification of the Subject Matter of Enforcement, Creditor's Duties and Obligations to Contribute, Debtor's Duties and Responsibilities to Contribute, Basis of Enforcement, Grounds for Objection, Enforcement Records, Personal Data and Secrets, Confidentiality

EXTENDED SUMMARY

Enforcement proceedings constitute a crucial mechanism for ensuring the practical realization of substantive rights. However, in practice, such proceedings often become protracted, complex, and burdensome for both creditors and debtors. Recent statistical data in Türkiye reveal a steadily increasing number of enforcement files and excessively long average processing times, indicating structural inefficiencies within the enforcement system. One of the fundamental reasons underlying this inefficiency is the insufficient clarification of the subject matter of enforcement at an early stage of the proceedings. Although enforcement authorities play an essential role in the execution process, the responsibility for clarifying the enforcement material primarily rests with the parties. This study examines the duties and obligations of the parties to contribute to the clarification of the subject matter of enforcement, as well as the mechanisms designed to protect the personal data and secrets of the parties within enforcement proceedings.

The study is grounded in the principles of party disposition and party presentation, which, like civil procedure, also govern enforcement law. According to these principles, the parties are generally responsible for presenting the facts, claims, and supporting materials relevant to the enforcement process. In contrast, enforcement authorities may act ex officio only in exceptional circumstances explicitly prescribed by law. However, because enforcement law is coercive and serves to enforce claims, these principles are

occasionally restricted in favor of efficiency and the public interest. Despite these limitations, the clarification of the enforcement material remains, in general, the responsibility of the parties.

From this perspective, the study first analyzes the existing duties and obligations imposed on creditors under Turkish enforcement law. Under the current legal framework, enforcement proceedings are initiated by the creditor's request for enforcement. The creditor is required to indicate the cause of the claim and, where the claim is based on a document, to submit the original or a certified copy of that document. Nevertheless, particularly in general enforcement proceedings by attachment, creditors can, in practice, initiate proceedings without submitting any supporting documents or even indicating the cause of the claim. This situation has been widely criticized in legal doctrine, as it allows enforcement proceedings to be initiated without sufficient factual clarification, thereby increasing the likelihood of unjustified objections and subsequent litigation.

In this context, the Draft Compulsory Enforcement Law (Cebrî İcra Kanunu Taslağı), published for public consultation in 2025, introduces significant changes aimed at strengthening the creditor's duty to clarify the subject matter of enforcement. The Draft requires creditors to possess certain documents—such as official documents, written contracts, promissory notes, or, in cases involving two merchants, undisputed invoices—to initiate non-judicial enforcement proceedings. While this reform is commendable in its objective of preventing enforcement proceedings without a legal basis, the study argues that the Draft adopts an overly narrow definition of “document” and introduces ambiguity by repeating similar provisions across multiple articles.

The study further evaluates the creditor's contribution to clarification in comparative law. In Swiss law, Article 73 of the Swiss Debt Enforcement and Bankruptcy Act (SchKG) grants the debtor the right, at any stage of the proceedings, to request access to the creditor's evidence held by the enforcement office. Although the creditor is not directly compelled to comply, failure to do so may be taken into account when allocating procedural costs in subsequent court proceedings. This mechanism encourages early transparency and discourages unnecessary disputes by enabling the debtor to assess the legitimacy of the claim at an early stage.

Following the analysis of the creditor's position, the study examines the duties and obligations of the debtor. Under Turkish law, the debtor's duties primarily aim to identify attachable assets and prevent asset concealment. However, the debtor is not required to specify the grounds of objection when objecting to enforcement, which allows proceedings to be suspended without substantive justification. The study suggests that introducing a requirement for the debtor to state concrete grounds for objection could significantly clarify enforcement disputes at an early stage.

Comparative insights are also drawn from German law. Section 836(3) of the German Code of Civil Procedure (ZPO) obliges the debtor, in cases of garnishment of claims, to provide the creditor with all information and documents necessary for the effective enforcement of the seized claim. This provision

reflects a cooperative approach, compelling the debtor to contribute to the successful realization of the claim actively.

The expansion of parties' duties to contribute to clarification inevitably raises concerns regarding the protection of personal data and confidential information. Enforcement files often contain sensitive personal and commercial data. Therefore, while transparency between the parties is necessary, enforcement proceedings must remain confidential vis-à-vis third parties. In Turkish law, this balance is primarily achieved through Article 8/3 of the Enforcement and Bankruptcy Act, which restricts third-party access to enforcement records to those who can demonstrate a legitimate legal interest.

In conclusion, the study argues that increasing the efficiency of enforcement proceedings requires a systematic expansion of the parties' duties to clarify the enforcement material, accompanied by robust safeguards to protect personal data and confidential information.

GİRİŞ

İcra takip süreci taraflar açısından zaman alan, zorlayıcı ve yıpratıcı bir süreç olmaktadır. Adalet Bakanlığı verilerine¹ göre ülkemizde 2024 yılı sonu itibarıyla icra ve iflâs dairelerindeki dosya sayısı 32 milyon 703 bin 968' e ulaşmış ve bir dosyanın ortalama işlem süresi 919 gün olmuştur. Ayrıca her yıl çözümlenmeden ertesi yıla devreden dosya sayısı 2015'te 18 milyon 82 bin 244 iken, 2024'te bu sayı 23 milyon 905 bin 579' u bulmuştur. Veriler göstermektedir ki, zaten zorlu bir süreç olan takip süreci ülkemizde her yıl daha da uzamakta ve karmaşık bir hal almaktadır. Adalet erişimindeki bu gecikme toplumsal düzeni de tehdit eder hale gelmiştir. Bir yandan icra takibinden yakın zamanda sonuç alınamayacağını bilen borçluların borçlarını ödeme konusundaki isteksizlikleri artarken; diğer yandan alacaklıların haklarını aramak konusundaki cesaretleri kırılmaktadır. Hukuki yükümlülüklerden bu kaçışın toplumdaki adalet algısını zedelediği ve ahlaki bir çöküşe zemin hazırladığı ise halihazırda yapılmış bazı çalışmalarda ortaya konmuştur².

¹ Bkz. T.C. Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü, Adalet İstatistikleri, 34-35, <https://rayp.adalet.gov.tr/resimler/54/dosya/adalet-istatistikleri-2024-turkce-ingilizce10-04-20254-18-pm.pdf>, erişim 30 Ekim 2025.

² Muhammet Özekes, *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler* (Ankara: Adalet Yay., 2019), 16 vd.; Muhammet Özekes, "Yeni İcra ve İflâs Kanunu (Cebri İcra Kanunu) Taslağı Hakkında Görüş ve Değerlendirmeler – 1", <https://blog.lexpera.com.tr/yeni-icra-ve-iflas-kanunu-cebri-icra-kanunu-taslagi-hakkinda-gorus-ve-degerlendirmeler-1/>, erişim 30 Ekim 2025; Yavuz Selim Günay, "Türkiye'nin İcra

Bir hukuki kurumda meydana gelen bozulmalara karşı alınabilecek ilk ve en önemli tedbir kuşkusuz o alandaki ilkelerin gözden geçirilmesidir. İcra takibi de tıpkı yargılama gibi belirli ilkeler üzerine kurulu ve bu ilkeler temelinde yürütülmesi gereken hukuki bir süreçtir. İcra takibine yön veren ilkelerin başında ise çalışmamızın konusuyla doğrudan ilgili olan “ taraflarca getirilme ilkesi” gelmektedir. Bu ilke- medeni yargılamadakine benzer şekilde- takibe ilişkin iddia ve dayanakların getirilmesi sorumluluğunun kural olarak taraflarda olduğunu ifade eder³. Alacaklının takibi başarıyla sonuçlandırabilmek, borçlunun ise takibe başarıyla karşı koyabilmek için gerekli olan bilgi ve belgeleri sunmak kendi sorumluluğundadır. Bu sorumluluk taraflar bakımından kimi zaman bir “yük” kimi zaman ise bir “yükümlülük” olarak karşımıza çıkar. Her iki kavram arasındaki farka kısaca değinecek olursak, hukuki anlamda yük, kişinin bir yarar elde etmek için yerine getirmesi gereken şarttır (külfettir)⁴. Kişi bu şartı yerine getirmez ise doğrudan bir yaptırımla karşılaşmaz fakat ya elde etmek istediği bir hakkı kazanamaz ya da elde ettiği bir hakkı kaybeder⁵. Örneğin, medeni yargıda ispat taraflar açısından bir yüküdür. İddiasını ispat etmeyen/edemeyen taraf doğrudan bir yaptırımla karşılaşmaz fakat aleyhe bir kararla karşılaşır⁶. Takip hukukunda ise verilebilecek bir örnek, kambyo senetlerine özgü haciz yolunda alacaklının takip talebine senedi ekleme zorunluluğudur

ve İflas Raporu,” <https://www.toplum.org.tr/wp-content/uploads/2025/06/Turkiyenin-Icra-ve-iflas-Raporu-4-Haziran-2025.pdf>, erişim 30 Ekim 2025.

³ Rolf Stürner, “Prinzipien der Einzelzwangsvollstreckung”, *Zeitschrift für Zivilprozess*, sy. 99 (1986): 307 vd.; Özekes, *İlkeler*, 77-78; Hakan Pekcanitez v.dğr., *İcra ve İflâs Hukuku* (İstanbul: On İki Levha Yay., 2024) 4; Volkan Özçelik, *Türk Medeni Usul Hukukunda Taraflarca Getirilme İlkesi* (Ankara: Adalet Yay., 2020) 121 vd.

⁴ Bkz. Ramazan Arslan, *Medeni Usul Hukukunda Dürüstlük Kuralı* (Ankara: Sevinç Matbaası, 1989) 61; Nesibe Kurt Konca, *Medenî Usûl Hukukunda Tarafların Doğruyu Söyleme Yükümlülüğü* (Ankara: Yetkin Yay., 2016), 66.

⁵ Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu, T. 03.03.2017, E. 2015/2, K. 2017/1 (Kazancı), erişim 20 Ekim 2025.

⁶ Bkz. Bilge Umar ve Ejder Yılmaz, *İsbat Yükü* (İstanbul: Kazancı Hukuk Yay., 1980), 2; Murat Yavaş, “Medeni Yargılamanın Amacı Bağlamında İspat Yükü Kavramı”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 21, sy. 2 (2015): 754 vd.; Levent Börü, *Medeni Usul Hukukunda İddia ve Somutlaştırma Yükü* (Ankara: Yetkin Yay., 2016), 66 vd.

(İİK m. 167/2). Bu yük yerine getirilmediği takdirde icra müdürü ödeme emri düzenlemeyecek ve dolayısıyla takip talebi başarısız olacaktır⁷.

Yükümlülük ise hukuk düzeninin kişiyi yerine getirmekle zorunlu tuttuğu görevdir (ödevdir)⁸. Bu görev yerine getirilmediği takdirde kişi doğrudan bir yaptırımla karşılaşır⁹. Örneğin, dürüst davranma ve doğruyu söyleme tarafların gerek yargılama gerekse de takip sürecinde uymakla yükümlü oldukları yükümlülüklerden birisidir¹⁰. Bu yükümlülüğün ihlali halinde kanunda öngörülen yaptırımlar uygulanır (örn. HMK m. 327, 329; İİK m. 67, 68). Benzer şekilde aleyhine takip başlatılan borçlunun İİK m. 74 uyarınca mal beyanında bulunma zorunluluğu bir yükümlülüktür ve yerine getirilmemesi halinde kanun tarafından zorlama hapsi öngörülmüştür¹¹.

Aşağıda, öncelikle hukukumuzda tarafların takip malzemesinin açıklığa kavuşturulmasına katkıda bulunma yük ve yükümlülükleri ile İsviçre ve Alman hukuklarında dikkatimizi çeken ayırık düzenlemelere yer verilecektir. Bu esnada, Cebrî İcra Kanunu Taslağı'nın ilamsız icra takibi başlatabilmek için Kanunda öngörülen belgelerden birine sahip olma gerekliliğine ilişkin yeni düzenlemeleri de değerlendirme konusu yapılacaktır. Sonrasında ise taraflarca paylaşılan bilgi ve belgeler içerisinde yer alan kişisel veri ve sırların korunması hususu ele alınacaktır. Bu konuda da yine Cebrî İcra Kanunu Taslağı ile getirilmek istenen yeniliğe ilişkin değerlendirmemize kısaca yer verilecektir.

⁷ Detaylı bilgi için bkz. Efe Dörenisa, “İcra Müdürünün Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz veya İflâs Yoluyla Takibin Şartlarına İlişkin Yapması Gereken İncelemenin Kapsamı ve Sınırları”, *Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4, sy. 2 (2022): 132-133.

⁸ Arslan, *Dürüstlük Kuralı*, 60; Kurt Konca, *Doğruyu Söyleme Yükümlülüğü*, 65-66.

⁹ Arslan, *Dürüstlük Kuralı*, 60; Kurt Konca, *Doğruyu Söyleme Yükümlülüğü*, 66.

¹⁰ Arslan, *Dürüstlük Kuralı*, 60; Erdal Tercan, “Medeni Usul Hukukunda Gerçeği Söyleme Yükümlülüğü”, *Prof. Dr. M. Şakir Berki'ye Armağan* içinde (Konya: Selçuk Üniversitesi Yay., 1996), 181-182; Kurt Konca, *Doğruyu Söyleme Yükümlülüğü*, 68; Pınar Çiftçi, *İcra Hukukunda Menfaat Dengesi* (Ankara, Adalet Yay., 2010), 136.

¹¹ Detaylı bilgi için bkz. Mustafa S. Özbek, “İcra ve İflâs Kanununda Mal Beyanında Bulunma Yükümlülüğünün İhlâli Hâlinde Öngörülen Tazyik Hapsi ve Disiplin Hapsinin Mükerrer Cezalandırma Yasağı Bakımından Değerlendirilmesi”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 16, (2024): 2449 vd. Diğer örnekler için bkz. Pekcanitez v.dğr., *İcra ve İflâs Hukuku*, 2-3.

I. TARAFLARIN TAKİP MALZEMESİNİN AÇIKLIĞA KAVUŞTURULMASINA KATKIDA BULUNMA YÜK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

A. İcra Hukukuna Hâkim Olan Bazı İlkeler Temelinde

Medeni usul hukuku ile cebrî icra hukukuna hâkim olan ilkeler arasında ilk bakışta bir paralellik göze çarpmaktadır. Bunun nedeninin her iki hukuk dalının da özel hukuktan doğan taleplerin gerçekleştirilmesi amacına hizmet etmeleri olduğunu söylemek mümkündür¹². Ancak medeni usul hukukunda geçerli olan ilkeler cebrî icra hukukunun “hakkın zorla yerine getirilmesini sağlama” fonksiyonu nedeniyle zaman zaman kesintiye uğrayabilmektedir.

İcra hukukuna yön veren ilkelerin başında tıpkı yargılamada olduğu gibi dürüstlük kuralı gelir¹³. Taraflar, takibin başından sonuna kadar doğruyu söyleme ve dürüst davranma yükümlülüğü altındadır. Her ne kadar bu yükümlülük Hukuk Muhakemeleri Kanunu¹⁴ (HMK) m. 29` un aksine İcra ve İflâs Kanunu¹⁵ (İİK) içerisinde doğrudan

¹² Medeni usul hukukunun amacı üzerine 19. yüzyıldan buyana süregelen tartışmalar mevcuttur. Bu tartışmalar özellikle medeni yargılamada şekli hakikate mi yoksa maddi hakikate mi ulaşmak istendiği üzerine yoğunlaşmaktadır. Bu yöndeki tartışmalar için bkz. Yavuz Alangoya, *Medeni Usul Hukukunda Vakıaların ve Delillerin Toplanmasına İlişkin İlkeler* (İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1979), 87 vd.; Mehmet K. Yıldırım, *Medeni Usul Hukukunda Delillerin Değerlendirilmesi* (İstanbul: Kazancı Kitap, 1990), 34 vd.; Ali C. Budak, “Alangoya’ya Göre Yargılamanın Amacı ve Hâkimin Gerçeği Aramaktan Vazgeçmesi”, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6, sy. 2 (2019): 34 vd.; Yavaş, “İspat Yükü Kavramı”, 741 vd. Hukukumuzda medeni yargılamanın amacını özel hukuktan doğan taleplerin gerçekleştirilmesi olarak gören yazarlardan bir kısmı cebrî icra hukukunun da benzer amaca sahip olduğu fikrinden yola çıkarak bu hukuk dalını medeni usul hukukunun bir uzantısı olarak kabul etmektedir. Bkz. Bilge Umar, *İcra ve İflâs Hukukunun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi*, (İzmir: Ege Üniversitesi İktisadi ve Ticari B., 1973), 32; Pekcanitez v.dğr., *İcra ve İflâs Hukuku*, 25, kn. 86; Özekes, *İlkeler*, 68-70; Abdurrahim Karlı, “Alman Hukukundaki Mahnverfahren Usûlünün Türk Hukukunda İlâmsız İcra Usûlü ile Karşılaştırılması”, *Prof. Dr. Saim Üstündağ’a Armağan* içinde (Ankara: Adalet Yay., 2009), 311. İsviçre hukukundaki benzer görüş için bkz. Kurt Amonn und Fridolin Walther, *Grundriss des Schuldbetreibungs- und Konkursrechts* (Bern: Stämpfli Verlag, 2013), 3. Alman hukukunda ise cüzi icraya ilişkin hükümler doğrudan Medeni Usul Kanunu (ZPO) içerisinde düzenlenmiştir.

¹³ Amonn und Walther, *Grundriss*, 5; Wolf M, “Eigentumsschutz in der Zwangsvollstreckung”, in *Grundrechtsverletzungen bei der Zwangsvollstreckung*, hrsg. E. Kostas Beys (Athen: Eunomia Verl., 1996), 204; Arslan, *Dürüstlük Kuralı*, 135-136; Tercan, “Gerçeği Söyleme Yükümlülüğü”, 181; Çiftçi, *Menfaat Dengesi*, 133; Uğur Bulut ve Fazilet Yüce, “İcra Takibine Başvuruda Dürüstlük Kuralına Aykırılık ve Sonuçları”, *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, sy.2 (2025): 786-787.

¹⁴ RG, 04.02.2011, S. 27836.

¹⁵ RG, 19.6.1932, S. 2128.

düzenlenmiş bulunmasa da dürüstlük kuralının yansıması olan pek çok farklı düzenlemeye İİK içerisinde de rastlamak mümkündür. Gerçeğe uygun mal beyanında bulunma zorunluluğu (İİK m. 168/1-6), haksız ya da kötü niyetli taraf aleyhine öngörülen tazminat veya para cezaları (İİK m. 67, 68, 72), icra suçu niteliğindeki davranışlar ve yaptırımları (İİK m. 331 vd.) bu alanda verilebilecek başlıca örneklerdendir¹⁶. Kaldı ki, bu tür örnekler olmasaydı dahi, devletin yargı organları ve yargı görevlileri aracılığıyla yürütülen bir süreçte hukukun en temel prensibi olan dürüstlük kuralına riayet edilmesi gerektiği hususunda bir şüpheye düşülmemesi gerekirdi.

İcra hukukunda uygulama alanı bulan bir diğer önemli ilke -yine medeni yargılamada olduğu gibi- tasarruf ilkesidir¹⁷. Tasarruf ilkesi en geniş tanımıyla, takibin başlatılması, yürütülmesi ve sonlandırılması hususlarında tarafların söz sahibi olmasını ifade eder. Tasarruf ilkesiyle yakından ilgili olan taraflarca getirilme ilkesi de icra hukukunda geçerli olan bir diğer ilkedir. Taraflarca getirilme ilkesi, takip malzemesinin -diğer bir ifadeyle takibe ilişkin iddia ve dayanakların- getirilmesi sorumluluğunun kural olarak taraflara ait olduğunu, bu konuda icra organlarının kendiliğinden araştırma yapamamasını ifade eder¹⁸. Ancak, yukarıda da belirttiğimiz gibi gerek tasarruf ilkesi gerekse de taraflarca getirilme ilkesi cebrî icranın “hakların zorla yerine getirilmesi” fonksiyonu nedeniyle zaman zaman kesintiye uğrayabilmektedir. Örneğin, icra memurunun satış sonunda elde edilen paranın alacağı karşılamaya yetmeyeceğini anlaması halinde kendiliğinden tamamlama haczi yapmasında¹⁹ (İİK m. 139) ya da

¹⁶ Pekcanıtez v.dğr., *İcra ve İflâs Hukuku* 29, kn. 105; Bulut ve Yüce, “Dürüstlük Kuralına Aykırılık ve Sonuçları”, 787.

¹⁷ Rolf Stürner, “Prinzipien der Einzelzwangsvollstreckung”, *Zeitschrift für Zivilprozess*, sy. 99 (1986): 298; Rolf Lackmann, *Zwangsvollstreckungsrecht mit Grundzügen des Insolvenzrechts* (München: Vahlen Verl., 2018), 2; Umar, *İcra ve İflâs Hukukunun Tarihi*, 2-3; Mehmet K. Yıldırım ve Nevhis Deren Yıldırım, *İcra ve İflas Hukuku* (İstanbul: Beta Yay., 2021), 4; Özekes, *İlkeler*, 75; Pekcanıtez v.dğr., *İcra ve İflâs Hukuku* 25, kn. 87 vd.; Çiftçi, *Menfaat Dengesi*, 114 vd. Tasarruf ilkesinin medeni yargıdaki sınırlarına ilişkin olarak bkz. Süha Tanrıver, *Medenî Usûl Hukuku Cilt I – Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması*, (Ankara: Yetkin Yay., 2024), 409 vd.

¹⁸ Stürner, “Prinzipien der Einzelzwangsvollstreckung”, 307 vd., Özekes, *İlkeler*, 77-78; Pekcanıtez v.dğr., *İcra ve İflâs Hukuku*, 25, kn. 95 vd. Taraflarca getirilme ilkesinin medeni yargıdaki sınırlarına ilişkin olarak bkz. Tanrıver, *Medenî Usûl Hukuku Cilt I*, 414 vd.

¹⁹ Burada aslında öncesinde talep üzerine gerçekleşen bir haciz vardır fakat bu haczin alacak miktarını karşılamaması üzerine bu sefer eksikliğin giderilmesi amacıyla icra memuru tarafından re’sen gerçekleştirilen bir haciz söz konusudur (İİK m. 139).

kıymeti hızla azalan veya muhafazası masraflı malların satılmasına karar vermesinde (İİK m. 113/2) tasarruf ilkesi yerini kendiliğinden harekete geçme ilkesine bırakmaktadır²⁰. Benzer şekilde, icra memuru bir malın haczedilip edilemeyeceğine karar vermek ya da hacizde tertibi sağlayabilmek için gerekli araştırmayı yaptığında, taraflarca getirilme ilkesinin yerini re`sen araştırma ilkesi almaktadır²¹. Ancak nasıl ki söz konusu ilkelerin medeni yargılamanın amacı doğrultusunda zaman zaman sınırlanması onların geçerliliklerini etkilemiyorsa, aynı şey icra takibinin amacı doğrultusunda getirilen sınırlamalar için de geçerlidir.

İcra takibi ve medeni yargılama temelde benzer ilkelere sahip olmakla birlikte, medeni yargılamada bu ilkelerin ve taraflara yüklediği hak ve yükümlülüklerin sınırlarının icra takibine nazaran daha belirgin olduğu ise bir gerçektir. Bu duruma yargılama hukukunun daha köklü bir geçmişe sahip olmasının ve bu alanda oluşan doktrin ile yargı kararı çeşitliliğinin etki etmiş olduğu düşünülmektedir²². Çalışmamızın konusunu oluşturan “tarafların katkıda bulunma yük ve yükümlülükleri” de esasen taraflarca getirilme ilkesinin bir sonucu olan ancak takip hukukunda kapsam ve sınırları yeterince ele alınmamış bir konudur. Bununla birlikte, söz konusu sorumluluklara ilişkin İcra ve İflâs Kanunumuz içerisinde bazı münferit düzenlemelere rastlamak mümkündür. Aşağıda öncelikle takip yapan alacaklı, sonrasında ise takibe maruz kalan borçlu bakımından hukukumuzda bu yönde getirilen başlıca düzenlemelere yer verilecektir. Bu esnada İsviçre ve Alman hukuklarındaki konuyla ilgili dikkatimizi çeken ayırık düzenlemeler de ele alınmak suretiyle hukukumuzdaki düzenlemelerin yeterlilikleri üzerinde durulacaktır.

B. Alacaklının Katkıda Bulunma Yük ve Yükümlülükleri

İcra hukukumuzda her takip alacaklının icra dairesine yönelteceği bir takip talebiyle başlar. Alacaklı takip talebinde borcun sebebinin göstermek ve alacak bir belgeye dayanmakta ise belgenin aslını veya onaylı bir örneğini icra dairesine verme yükü altındadır (İİK m. 58/2 (4), 58/3). Kanun koyucu temel kuralı bu şekilde belirledikten

²⁰ Özekes, *İlkeler*, 75.

²¹ Özekes, *İlkeler*, 78. Diğer örnekler için bkz. Çiftçi, *Menfaat Dengesi*, 119-120.

²² Bkz. Stürner, “Prinzipien der Einzelzwangsvollstreckung”, 291 vd.; Özekes, *İlkeler*, 5, 66.

sonra bazı takip yollarına özgü talebe eklenmesi gereken bilgi ve belgeleri ayrıca belirtmiştir. Örneğin, ilamlı icra takibinde takibe konu ilamın ya da kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takipte kambiyo senedinin aslının veya tasdikli örneğinin talebe eklenmesi gerekliliğinde olduğu gibi (İİK m. 35, 167/2)²³. Ancak söz konusu belgeler yakından incelendiğinde aslında bu belgelerin de İİK m. 58'de belirtilen takibe konu alacağı dayanak oluşturan belgeler oldukları görülür. Bunun haricinde hukukumuzda alacaklının takip konusu yaptığı alacakla ilgili icra dairesi nezdinde başkaca bir bilgi yahut belge paylaşmasını gerektiren bir hal bulunmamaktadır.

Diğer yandan, ülkemizde en sık başvurulanan takip yolu olan genel haciz yolu ile takipte, alacaklı değil bir belgeye dayanmak, herhangi bir sebep göstermeksizin dahi takip başlatabilmektedir²⁴. Doktrinde²⁵ haklı olarak eleştirilen bu durum aslında yasal dayanaktan da yoksundur, zira İİK m. 58/2 (4) içerisinde alacak bir senede²⁶ dayanmıyorsa borcun sebebinin gösterilmesi gerekliliği açıkça ifade edilmiştir²⁷. Kanun koyucu uygulamada yaşanan bu karmaşıklığa bir son verebilmek ve sebep

²³ Kiralanan taşınmazların ilamsız icra yoluyla takibinde kira sözleşmesinin (İİK m. 272/1) ya da ipoteğin paraya çevrilmesi yolu ile takipte ipotek akit tablosunun (İİK m. 148) takip talebine eklenmesi burada verilebilecek diğer örneklerdendir.

²⁴ Bkz. Cebri İcra Kanunu Taslağı Genel Gerekeçesi, 1. İsviçre hukukunda da benzer bir uygulama geçerlidir. Bkz. Isaak Meier ve Claudia Wyss, “Aktuelle Probleme der Zwangsvollstreckung aus Sicht des schweizerischen und türkischen Rechts”, *Blätter für Schuldbetreibung und Konkurs* (2010): 5.

²⁵ Murat Atalı v.dğr., *İcra ve İflâs Hukuku* (Ankara: Yetkin Yay., 2024), 118; Özkes, *İlkeler*, 12 vd.; Şanal L. Görgün v.dğr., *İcra ve İflâs Hukuku* (Ankara: Yetkin Yay., 2024), 75.

²⁶ Buradaki senet kavramı medeni usul anlamında bir belgenin senet sayılabilmesi için gerekli olan şartları taşımak zorunda olmayan, alacağı gösteren herhangi bir dokümanı belirtmektedir. Bkz. Atalı v.dğr., *İcra ve İflâs Hukuku*, 118.

²⁷ “...Dava dosyasının incelenmesinde; davalı borçlunun araç kiralama şirketi olduğu, mülkiyeti kendisine ait olan aracın otoyol ücreti ödemeksizin ihlalli geçişi nedeniyle davalı hakkında İstanbul 22. İcra Müdürlüğünün 2021/25827 E. sayılı takip dosyası ile icra takibi başlatıldığı, davalı borçlunun itirazı ile takibin durduğu, bunun açılan itirazın iptali davasında davalı borçlunun cevap dilekçesinde “...takip talebi ve ödeme emri incelendiğinde takibe dayanak olarak hiçbir plaka bilgisinin bildirilmediğini...” ifade ettiği, 2004 sayılı Kanun'un 58 inci ve 60 ncı maddesi gereğince borcun sebebinin gösterilmesinin zorunlu olduğu, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 08.03.2022 tarihli ve 2019/(19)11-718 E., 2022/274 K. sayılı ilamı ile Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 11.02.2020 tarihli ve 2017/19-2076 E., 2020/117 K. sayılı ilamında itirazın iptali davasının takip talebiyle sıkı sıkıya bağlantılı olduğu ve takip talebinde dayanan borç ve borcun sebebi ile bağlantılı asıl olduğu belirtildiği, bu anlamda borcun sebebinin gösterilmemesinin usule aykırı olduğu, Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin 25.12.2017 tarihli ve 2015/25167 E., 2017/9220 K. sayılı ilamında belirtildiği üzere usulüne uygun takip talebi ve ödeme emri olmadığı anlaşıldığından Mahkemece davanın usulden reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve aykırı olup bozmayı gerektirmektedir...” Yargıtay 3. HD, T. 15.1.2024, E. 2023/5182, K. 2024/170, (Lexpera), erişim 5 Aralık 2025.

gösterilmeksizin başlayan icra takiplerini önleyebilmek amacıyla 14. 08. 2025 tarihinde Adalet Bakanlığınca görüşe sunulan Cebrî İcra Kanununu Taslağı m. 79/2 ve m. 87/2 (ç) ve (d) bentleri içerisinde yeni bir düzenlemeye yer vermiştir. İlgili düzenlemelere aşağıda ayrı bir başlık altında yer verilecektir. Şimdilik bu düzenlemelerde, alacaklının ilamsız icra takibine başvurabilmek için bundan böyle elinde resmi bir belge, sözleşme, senet ya da iki taraf da tacir ise itiraz edilmemiş fatura bulunması gerektiğinin hüküm altına alındığını belirtmek isteriz.

Hukukumuzda mevcut yasal duruma dönecek olursak eğer, alacağın sebebinin gösterilmesine yönelik düzenlemeler dışında, alacaklıyı takip konusu yaptığı alacakla ilgili icra dairesi nezdinde başkaca bir bilgi veya belge paylaşmaya yönlendiren bir düzenleme yoktur. Bunun bir sonucu olarak da takip borçlusu, alacaklının elindeki diğer bilgi ve belgelerden ancak uyuşmazlık şikâyet veya itiraz yoluyla mahkeme önüne taşınırsa haberdar olabilmektedir. Ancak bu noktada, İsviçre İcra ve İflâs Kanunu (*das Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs (SchKG)*) içerisinde Art. 73 hükmünde hukukumuzdan oldukça farklı, ilgi çekici bir düzenlemeye yer verilmiştir. “Delillerin Sunulması” başlıklı bu hükmün birinci fıkrası uyarınca, borçlu, icra takibinin her aşamasında, takip konusu alacak başta olmak üzere, kendisine yöneltilen taleplerle ilgili alacaklının elinde bulunan delillerin icra dairesi nezdinde incelemeye hazır bulundurulmasını talep etme hakkına sahiptir (Art. 73/1 SchKG)²⁸. İkinci fıkrada ise, borçlunun bu yöndeki talebinin sürelerin işlemesine etki etmeyeceği belirtildikten sonra, alacaklı şayet borçlunun bu yöndeki talebini yerine getirmemez ise uyuşmazlığın daha sonra mahkeme önüne taşınması halinde, borçlunun delilleri zamanında inceleyememiş olmasının yargılama giderlerine hükmedilmesinde dikkate alınacağı düzenlenmiştir (Art. 73/2 SchKG). Görüldüğü üzere, İsviçre kanun koyucusu alacaklıyı elinde bulunan bilgi ve belgeleri icra dairesi nezdinde sunmaya doğrudan zorlamamakta fakat borçlunun bu yöndeki talebini yerine getirmemesinin bir yaptırımını olarak, bu durumu yargılama giderlerine hükmedilmesinde dikkate almaktadır. Dolayısıyla burada alacaklı bakımından getirilmiş bir yükümlülük söz konusudur. Kanun koyucunun amacı takip malzemesinin

²⁸ Maddenin 2019 yılında revize edilmeden önceki halinde borçlu bu talebini ancak itiraz süresi içerisinde ileri sürebiliyordu.

mümkün olduğunca erken bir safhada açıklığa kavuşturulmasını sağlamaktır. Böylelikle, alacaklının elindeki delilleri inceleme fırsatı bulan borçlu takibe karşı koyup koymamak noktasında daha sağlıklı bir karar verebilecek ve takibin gereksiz yere uzaması engellenmiş olacaktır²⁹.

Ülkemizde ise takip sürecinin taraflar açısından şeffaf ilerleyen bir süreç olduğunu söylemek güçtür. Nasıl ki alacaklı borcun sebebi dışında başkaca bir bilgi sunmaksızın ve hatta genel haciz yolunda sebep dahi göstermeksizin takip başlatabiliyorsa, borçlu da herhangi bir sebep göstermeksizin itiraz ile takibi durdurabilmektedir³⁰. Böyle bir durumda ise, devreye yargılamanın da girmesiyle süreç uzamakta ve karmaşık bir hal almaktadır. Halbuki taraflar takibin daha erken bir safhasında birbirlerinin elindeki bilgi ve belgelerden haberdar olabilseler, takibi sürdürmek konusunda da ısrarcı davranmayabilirler. Bu noktada, İsviçre hukukundaki Art. 73 SchKG hükmünün alanında önemli bir düzenleme olduğunu düşünmekteyiz. Ancak ilgili düzenlemenin kanımızca eksik kalan yanı, konuya yalnızca alacaklının bilgilendirme yükümlülüğü yönünden yaklaşmış olmasıdır. Halbuki alacaklı da takibe karşı koymak isteyen borçlunun elindeki bilgi ve belgeleri icra dairesi nezdinde inceleme fırsatı bulabilirse, takibe devam edip etmemek konusunda daha sağlıklı bir karar verebilecektir.

Aşağıda konumuzu yakından ilgilendiren, ilamsız icra takibi başlatmak isteyen alacaklı bakımından Cebrî İcra Kanunu Taslağı ile getirilmek istenen düzenlemelere ve sonrasında hukukumuzdaki borçlunun başlıca katkıda bulunma yük ve yükümlülüklerine yer verilecektir. Bu esnada Alman hukukunda yer alan ve dikkat çekici bir düzenleme olduğunu düşündüğümüz § 836/3 ZPO hükmünden de bahsedilecektir.

C. Cebrî İcra Kanunu Taslağı m. 79/2 ile m. 87/2 (ç) ve (d) Düzenlemelerinin Değerlendirilmesi

²⁹ Dominik Vock und Martina Aepli, in *Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG*, hrsg. Jolanta K. Kostkiewicz und Dominik Vock (Zürich: Schulthess Verl., 2017), Art. 73, Rn. 1.

³⁰ Her ne kadar kambyo senetlerine özgü takip yolunda borçlunun borca itirazında haklılığını ancak resmi veya imzası alacaklı tarafından ikrar edilmiş bir belge ile ispat edebileceği düzenlenmiş olsa da (İİK m. 169a/1), bu husus da yine icra mahkemesi önündeki yargılamada önem arz eden bir husustur.

İlamsız icra takibinde alacaklının takip konusunun aydınlatılmasına katkıda bulunma yüküne ilişkin yeni bir düzenleme Cebrî İcra Kanun Taslağı m. 79/2 ile m. 87/2 (ç) ve (d) hükümlerinde yer almaktadır. Öncelikle ilgili düzenlemelerin, ülkemizde sebep gösterilmeksizin başlatılan takipleri engelleme amacı taşımaları ve takip konusunun açıklığa kavuşturulması konusunda taraflara sorumluluk yüklenmesine örnek teşkil etmeleri bakımından önemli ve olumlu gelişmeler olduklarını belirterek başlamak isteriz. Bununla birlikte, söz konusu düzenlemelerde açıklığa kavuşturulması gereken bazı hususlar da bulunmaktadır.

Dikkatimizi çeken ilk husus, aynı amaçla birbirini tekrar eden birden çok düzenlemenin kaleme alınmış olmasıdır. Taslağın “İlamsız İcra” başlıklı ikinci bölümünün birinci ayrımında yer alan “Takibin konusu ve türleri” başlıklı m. 79/2 hükmü şu şekildedir: *“Elinde takip konusu para veya teminat alacağı hakkında resmî dairelerin ya da yetkili makamların düzenledikleri yahut onayladıkları bir belge veyahut sözleşmeler dahil, alacağın doğum sebebini ispata elverişli senet ya da iki tarafı da tacir olan icra takiplerinde itiraz edilmemiş fatura bulunmayan alacaklı ilamsız icra yoluna başvuramaz”*. Aynı bölüm içerisinde bu sefer üçüncü ayrımında yer alan “Takip Talebi ve Ödeme Emri” başlıklı m. 87/2 (ç) hükmünde ise alacaklının takip talebine eklemesi gereken belgeler *“Takip konusu para veya teminat alacağı hakkında resmî dairelerin ya da yetkili makamların düzenledikleri yahut onayladıkları belge veyahut borçlunun tarafı olduğu yazılı sözleşmeler de dahil olmak üzere adi senet veya itiraz edilmemiş fatura”* şeklinde kaleme alınmıştır. Aynı maddenin (d) bendinde ise tekrar eden şekilde fakat bazı küçük farklılıklarla takip talebine eklenmesi gereken belgeler *“Takip konusu para veya teminat alacağı hakkında resmî dairelerin ya da yetkili makamların düzenledikleri yahut onayladıkları bir belge veyahut sözleşmeler dahil, alacağın doğum sebebini ispata elverişli senet ya da iki tarafı da tacir olan icra takiplerinde itiraz edilmemiş fatura”* olarak belirtilmiştir.

Görüldüğü üzere, kanun koyucu ilamsız icra takibi başlatabilmek için alacaklının elinde bazı belgelerin bulunmasını şart koşmayı amaçlamakta fakat bunu üç farklı düzenlemede kaleme almaktadır. Her şeyden önce m. 87/2 içerisinde art arda gelen (ç) ve (d) bentlerinden yalnızca birinin dikkate alınması gerektiği açıktır. Nitekim her iki

düzenleme de takip talebine eklenecek belgeleri konu almaktadır. Madde gerekçesinin kaleme alınış şekli burada gözden kaçan bir hususun olduğunu düşündürmektedir. Zira maddede yer alan her iki bent için de ayrı ayrı gerekçe yazıldığı fakat (ç) bendine yazılan gerekçenin de (d) bendi baz alınarak yazıldığı görülmektedir. Bu durum, kanun koyucunun gerçek iradesinin (d) bendinin dikkate alınması yönünde olduğuna işaret etmektedir³¹. Ayrıca (ç) bendinde senet olarak yalnızca adi senedin sayılmış olması, aynı maddenin dördüncü fıkrasında yer alan “*alacak belgesinin kambiyo senedi olması hâlinde, senedin aslının icra ve iflas dairesine tevdi edilmesi zorunludur*” ifadesiyle de bağdaşmamaktadır. Yine (ç) bendinde itiraz edilmemiş faturanın kabul edilebilmesi için takibin her iki tarafının da tacir olmasının gerekip gerekmediği hususunda bir açıklık olmaması (d) bendine öncelik verilmesini haklı kılan bir başka nedendir. Fakat bu sefer de, (d) bendinde yer alan düzenlemenin birebir aynısına niçin yukarıda m. 79/2 hükmünde yer verildiği sorusu akla gelmektedir. Kanun koyucunun amacının, bundan böyle alacaklının elinde bazı belgeler mevcut değil ise ilamsız icra takibi başlatılamaması olduğu dikkate alındığında, bu yöndeki hükme takip talebinin düzenlendiği m. 87/2 içerisinde yer vermenin daha uygun olduğunu söyleyebiliriz.

Düzenlemenin içeriğine baktığımızda ise yine bazı belirsizliklerle karşılaşmaktadır. Her şeyden önce kanun koyucunun “ilamsız icra takibi başlatabilmek için gerekli belge” kavramını ele alış şekli bazı soru işaretlerini de beraberinde getirmektedir. Gerek genel gerekçede gerekse de ilgili madde gerekçelerinde, ilamsız icra takibinin bundan böyle mutlaka bir belgeye dayanması zorunluluğundan bahsedilmektedir. Belgenin Türk Dil Kurumu Sözlüğündeki tanımı ise “*Bir gerçeğe tanıklık eden yazı, fotoğraf, resim, film vb.; vesika, doküman*” dır. Bu tanım HMK m. 199’daki belge tanımı ile de örtüşmektedir³². Ancak, Taslak düzenlemesinde aranan belge kapsamının oldukça dar tutulduğu görülmektedir. Öyle ki düzenlemede yazılı bir

³¹ Mine Akkan, “İlâmlı ve İlâmsız İcra Takip Yollarında Temel Değişikliklerin Değerlendirmesi”, İzmir Barosu Yeni İcra İflâs (Cebrî İcra) Kanunu Taslağı Değerlendirme Toplantısı, <https://www.youtube.com/watch?v=8KvTGAwT3q0&list=PLNmKkYIi2tMtmpJrN2lyX4yKQaGBHmDoN&t=5s>, erişim 11 Aralık 2025.

³² HMK m. 199 uyarınca “*Uyuşmazlık konusu vakıaları ispata elverişli yazılı veya basılı metin, senet, çizim, plan, kroki, fotoğraf, film, görüntü veya ses kaydı gibi veriler ile elektronik ortamdaki veriler ve bunlara benzer bilgi taşıyıcıları bu Kanuna göre belgedir*”.

belgenin olması dahi yeterli görülmemiş (halbuki m. 79/2'nin gerekçesinde elinde hiçbir yazılı belge olmayan kişinin ilamsız icra yoluna başvuramayacağı belirtilmiştir) bunun ötesinde diğer bazı şekil şartlarına uygunluk da aranmıştır. Bu durumun ilamsız icra yolunun “alacaklının bir mahkeme kararına ihtiyaç duymaksızın alacağını hızlı ve etkili bir şekilde tahsil edebilmesini sağlama” fonksiyonu ile bağdaştığını söylemek güçtür.

Düzenlemede dikkat çeken bir diğer husus, takip talebine eklenebilecek belgelerden birisi olarak sayılan senedin aynı zamanda “alacağın doğum sebebini ispata elverişli olma” şartını taşıması gerekliliğinin aranmış olmasıdır. Belgenin aksine senet tanımına HMK’da yer verilmiş değildir. Ancak genel kabul gören tanım uyarınca senet, bir kimse aleyhine delil teşkil eden ve onun tarafından hazırlanmış, bir hukuki işleme yahut vakaya ilişkin yazılı ve imzalı belgedir³³. Türk Borçlar Kanunu m. 18 içerisinde ise “*Borcun sebebini içermemiş olsa bile borç tanınması geçerlidir*” demek suretiyle soyut borç ikrarı kabul edilmiştir. Dolayısıyla, örneğin “A’ ya 20.000 TL borcum vardır” yazılı ve imzalı bir metin de sebep içermese dahi hukukumuz açısından borç doğurmaya elverişlidir³⁴. Ancak Taslak metni dikkate alınacak olursa alacaklı bu belgeye dayanarak takip başlatamayacaktır. Diğer yandan, kambyo senetlerinde borcun sebebini gösterilmesi zorunlu değildir³⁵. Türk Ticaret Kanunu’nda (TTK) kambyo senetlerinin taşıması gereken unsurlar düzenlenirken borcun sebebine yer verilmemiştir (TTK m. 671, 776, 780). Bu özellik kambyo senetlerine tedavül kabiliyeti kazandıran en önemli hususlardan birisidir. Dolayısıyla kambyo senedine dayanarak ilamsız icra takibi yapmak isteyen bir alacaklıdan ayrıca borcun sebebini göstermesini beklemek kambyo senetlerinin vasfıyla bağdaşmamaktadır³⁶.

³³ Tanrıver, *Medenî Usûl Hukuku Cilt I*, 938 vd.; Güray Erdönmez, *Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku* içinde, ed. Hakan Pekcanitez v.dğr., (İstanbul: On İki Levha Yay. 2025), 2779 vd., kn. 15.9 vd.

³⁴ Muhammet Özekes, “Yeni Cebri İcra Kanunu Taslağı Ne Vadediyor?”, İzmir Barosu Yeni İcra İflâs (Cebri İcra) Kanunu Taslağı Değerlendirme Toplantısı, <https://www.youtube.com/watch?v=tASVgF7LTzU&list=PLNmKkYli2tMtmpJrN2lyX4yKQaGBHmDoN&t=3s>, erişim 11 Aralık 2025; Akkan, “İlâmlı ve İlâmsız İcra Takip Yollarında Temel Değişikliklerin Değerlendirmesi”.

³⁵ Kambyo senetlerine özgü haciz yoluna ilişkin hükümler Taslağa dahil edilmemiştir. Ancak elinde kambyo senedi bulunan alacaklıların ilamsız icra takibine başvurmaları mümkündür. Taslak m. 87/4 içerisinde takip talebine eklenebilecek belgeler arasında kambyo senetleri de yer almaktadır.

³⁶ Özekes, “Yeni Cebri İcra Kanunu Taslağı Ne Vadediyor?”; Akkan, “İlâmlı ve İlâmsız İcra Takip Yollarında Temel Değişikliklerin Değerlendirmesi”.

Sonuç olarak, Taslak ile getirilmek istenen düzenleme mevcut durumun önemli aksaklıklarından birisi olarak görülen “dayanak gösterilmeksizin başlatılan takipleri engelleme” amacı taşıması bakımından kanımızca olumlu bir gelişmedir. Ancak ilamsız icra takibi başlatabilmek için aranan belgelerin kapsamının bu denli dar tutulması bakımından eleştiriye açık olduğunu düşünmekteyiz. Bizim önerimiz, düzenlemede yer alan belge kavramının HMK m. 199 hükmüne paralel olacak şekilde genişletilmesidir. Nitekim, günümüzde özellikle teknolojinin gelişmesiyle birlikte hayatımıza girmiş olan sosyal medya uygulamaları aracılığıyla yapılan yazışmalar³⁷, ses ve görüntü kayıtları³⁸, elektronik ortamdaki veriler³⁹ de bir alacağın varlığına işaret eden önemli deliller olarak kabul edilmektedir. Ayrıca, “alacağın doğum sebebini ispata elverişli” ifadesi yerine “alacağa dayanak olan belge” ifadesinin tercih edilmesinin daha isabetli olabileceği kanaatinde olduğumuzu belirtmek isteriz.

D. Borçlunun Katkıda Bulunma Yük ve Yükümlülükleri

Hukukumuzda alacaklının olduğu gibi borçlunun da icra takip malzemesinin açıklığa kavuşturulmasına katkıda bulunma yük ve yükümlülüklerinin oldukça dar kapsamlı olarak ele alındığını söyleyebiliriz. Hatta alacaklı bakımından en azından metin üzerinde alacağın sebebini gösterme zorunluluğu aranmış iken (İİK m. 58/2 (4)), borçlunun itirazında herhangi bir sebep göstermesi gereği dahi aranmamıştır. Bunun bir sonucu olarak da uygulamada hukuki bir dayanak gösterilmeksizin başlayan icra takipleri yine hukuki bir dayanak gösterilmeksizin durdurulabilmektedir. Bu noktada özellikle Cebrî İcra Kanununu Taslağı’nda alacaklı bakımından benimsenen “takip dayanağını gösterme zorunluluğuna” karşılık, borçlu bakımından da “itirazın sebebini gösterme zorunluluğu” benimsenebilir miydi sorusu akla gelmektedir. Takibe itiraz eden borçludan

³⁷ Mail yazışmalarının belge delil niteliğine ilişkin olarak bkz. Y. 13. HD, T. 10.06.2020, E. 2017/1014, K. 2020/4488 (Legalbank), erişim 20 Ekim 2025; Facebook kayıtlarının belge delil niteliğine ilişkin olarak bkz. Y. 3. HD, T. 23.01.2025, E. 2024/1416, K. 2025/502 (Lexpera), erişim 20 Ekim 2025; Whatsapp mesajlarının belge delil niteliğine ilişkin olarak bkz. Y. 3. HD, T. 26.6.2025, E. 2025/177, K. 2025/3591 (Lexpera) erişim 20 Ekim 2025.

³⁸ Y. 7. HD, T. 16.03.2016, E. 2015/6338, K. 2016/6464 (Lexpera) erişim 20 Ekim 2025.

³⁹ Bankanın elektronik kayıtlarının belge delil niteliğine ilişkin olarak bkz. HGK, T. 4.2.2021, E. 2017/50, K. 2021/33 (Lexpera) erişim 20 Ekim 2025.

itiraz sebebini mutlak suretle bir belgeye dayandırması değil fakat itiraz sebep ya da sebeplerini somut bir şekilde ortaya koyması beklenebilirdi kanaatindeyiz⁴⁰.

İcra ve İflâs Kanunumuz'da -tıpkı alacaklı bakımından olduğu gibi- borçlu bakımından da bazı yük ve yükümlülükler öngörülmüştür. Örneğin, süresi içinde itiraz etmek takibe karşı koymak isteyen borçlu bakımından öngörülmüş bir yüküdür. Buna karşın, borçlu bakımından getirilen düzenlemeler yakından incelendiğinde, bu düzenlemelerin daha çok haczedilebilecek malvarlığı değerlerini belirlemeye ve alacaklılardan mal kaçırılmasını önlemeye yönelik getirilmiş yükümlülükler şeklinde ele alındıklarını görebiliriz⁴¹. Örneğin, hacizde borçlunun malvarlığı bildiriminde bulunması gerekliliği (İİK m. 74)⁴², talep halinde kilitli yerleri ve dolapları açma ve eşyayı gösterme mecburiyeti (İİK m. 80/3) ya da taşınır mal üzerinde üçüncü şahsa ait aynı bir hak veya önceden konulmuş bir haciz varsa bu hususun bildirilmesi gerekliliği (İİK m. 85/2) gibi. Benzer durum İsviçre ve Almanya hukukları için de geçerlidir⁴³. İlgili hukuk sistemlerinde de borçlunun bilgilendirme yükümlülükleri daha ziyade borçlunun malvarlığı değerini belirlemeye yöneliktir. Ancak Alman Medeni Usul Kanunu'nda (*Zivilprozessordnung (ZPO)*) üçüncü kişiden olan alacağın haczine ilişkin getirilen § 836/3 hükmünde dikkat çekici bir düzenleme yer almaktadır. İlgili düzenleme, takip borçlusunu haczedilmiş alacağa ilişkin elinde bulunan tüm bilgi ve belgeleri takip alacaklısına vermekle yükümlü tutmaktadır. Söz konusu bilgi ve belgeler üçüncü kişiden olan alacağın talep ve takip edilebilmesi bakımından gerekli olan bilgi ve belgelerdir⁴⁴.

⁴⁰ Cebrî İcra Kanunu Taslağı m. 92/2 hükmüyle getirilen düzenlemede, borçlunun yalnızca takip hukukuna ilişkin itiraz sebeplerini itiraz süresi içinde bildirmek zorunda olduğu ve bu itiraz sebepleriyle bağlı olduğu belirtilmiştir.

⁴¹ Borçlunun malvarlığı hakkında icra dairelerinin bilgi edinme yetkisi ve sicillerden bilgi alınmasına yönelik açıklamalar için bkz. Mustafa S. Özbek, *Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda İlâmlı İcranın Etkinliği* (Ankara: Yetkin Yay., 2022), 490 vd.

⁴² Borçlunun mal beyanının etkinleştirilmesi ve icra organları arasında bilgi paylaşımına yönelik alınabilecek tedbirlere ilişkin olarak bkz. Özbek, *İlâmlı İcranın Etkinliği*, 511 vd.

⁴³ Alman hukukundaki örnek düzenlemeler için bkz. §§ 802c, 802d, 802f, 802i, 802l ZPO. İsviçre hukukundaki örnek düzenlemeler için bkz. Art. 91/1-3, 222/1-3 SchKG. Ayrıca bkz. Meier und Wyss, "Aktuelle Probleme der Zwangsvollstreckung", 21.

⁴⁴ Alacağın varlığını, miktarını, vadesini gösteren belgeler ile karşı tarafın alacağa yönelik itirazlarını bertaraf etmeye yarayan her türlü bilgi ve belge bu kapsamda değerlendirilebilir. Detaylı bilgi için bkz. Hans-Joachim Musielak u. a., *Zivilprozessordnung: ZPO*, hrsg. Wolfgang Voit (München: Vahlen Verl.

Borçlu kendi rızası ile bilgi paylaşımında bulunmaz ise alacaklının talep etmesi halinde, borçlunun doğruluğuna ilişkin yeminli bir beyanı da alınmak suretiyle bu bilgiler icra memuru tarafından bir protokol içerisinde tutanak altına alınacaktır. Borçlunun bu açıklama yükümlülüğünü yerine getirmemesinin yaptırımını olarak ise zorlama hapsi öngörülmüştür⁴⁵.

Görüldüğü üzere, § 836/3 ZPO hükmü borçlunun haczedilebilecek mal varlığı değerinin tespitinden ziyade, hâlihazırda haczedilmiş mal varlığı değeri ile alacaklının etkin bir şekilde tatmin edilmesine yönelik getirilmiş bir düzenlemedir. Bu düzenleme, bir anlamda borçluyu takibin başarıyla sonuçlanması için iş birliğinde bulunmaya zorlamaktadır. § 836/3 ZPO düzenlemesini isabetli bulmakla birlikte, borçlunun iş birliğine duyulan bu ihtiyacın yalnızca alacak haczinde değil, diğer malvarlığı değerlerinin haczinde de gündeme gelebileceğini belirtmek isteriz. Örneğin, haczedilen cihazın yalnızca borçlunun sahip olduğu özel teknik bir bilgiyi gerektirmesi ya da içeriği yalnızca borçlu tarafından bilinen bir formülün haczedilmesinde olduğu gibi⁴⁶.

II. TARAFLARA AİT KİŞİSEL VERİ VE SIRLARIN KORUNMASI

A. Genel Olarak

Yukarıda ele aldığımız gerek İsviçre ve Alman hukuklarındaki düzenlemeler, gerekse de Cebrî İcra Kanunu Taslağındaki düzenlemeler tarafların takip konusunun

2025), § 836, Rn. 7a vd.; Stefan Smid, *Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung: ZPO*, hrsg. Wolfgang Krüger u. a. (München: C.H.Beck Verl., 2025), § 836, Rn. 15.

⁴⁵ Kanun, zorlama hapsinin yerine getirilmesinde, borçlunun malvarlığı beyanında bulunmasına yönelik § 802f ile § 802j ZPO arasında öngörülen düzenlemelerden niteliğine uygun düşenlerin uygulanmasını öngörmüştür (§ 836/3, s. 3). Özetle, görevli mahkeme, alacaklının talebi üzerine, haklı bir sebep göstermeksizin zamanında bilgi ve belge paylaşımında bulunmayan borçluya karşı bir tazyik hapsi emri (Haftbefehl) çıkarır (§ 802g/1). Bu karar icra memuru aracılığı ile yerine getirilir (§ 802g/2). Borçlu kendisinden talep edilen bilgiyi paylaşmaya hazır olduğunu her zaman için icra memuruna bildirebilir (§ 802i/1). Borçlunun yükümlülüğünü yerine getirmesi halinde zorlama hapsine son verilir (§ 802i/2). Zorlama hapsi altı ayı geçemez (§ 802j/1). Alacaklının isteği üzerine kendi müdahalesi olmaksızın zorlama hapsine son verilen borçlu hakkında aynı alacaklının talebiyle yeniden zorlama hapsi kararı verilemez (§ 802j/2). Detaylı bilgi için bkz. Smid, *Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung*, § 836, Rn. 12 vd.; Musielak u. a., *Zivilprozessordnung*, § 836, Rn. 6 vd.; R. Kemper, in *Zivilprozessordnung*, hrsg. Ingo Saenger (Baden-Baden: Nomos Verl., 2023), § 836, Rn. 9 vd.

⁴⁶ Benzer yönde: Walter Götlich, “Die Zwangsvollstreckung in Schutzrechte”, *MDR* (1957): 12; Heinrich Hubmann, “Die Zwangsvollstreckung in Persönlichkeits- und Immaterialgüterrechte” in *Festschrift für Heinrich Lehmann zum 80. Geburtstag II*, hrsg. Hans C. Nipperdey (Berlin/Tübingen: De Gruyter Verl., 1956), 835-836.

açıklığa kavuşturulmasına yönelik sorumluluklarının genişleme eğilimini ortaya koymaktadır. Bize göre de yerinde olan bu eğilim, diğer taraftan artan sorumluluklarla birlikte daha hassas bir hal alacağına inandığımız taraflarca paylaşılan bilgi ve belgeler içerisindeki kişisel veri ve sırların korunması hususunu ön plana çıkarmaktadır. Nitekim, bu bilgi ve belgeler içerisinde tarafların özel yaşamına ve ticari faaliyetine ilişkin pek çok kişisel veriye ve sır teşkil eden bilgiye rastlamak mümkündür. Örneğin, şahsi telefon numaraları, pasaport bilgileri, banka hesap numaraları, maaş bilgileri, engellilik ya da çalışamazlık raporları ve hatta kimi zaman günlükler, mektuplar, aile hayatına ilişkin bazı özel bilgiler kişisel veri niteliğindedir⁴⁷. Benzer şekilde ticari defterler, müşteri listesi, ticari sözleşmeler, fiyatlandırma politikaları, herkesin sahip olmadığı bazı teknik bilgiler korunması gereken ticari sırlara örnek olarak verilebilir. Takibin, özellikle borçlunun iş ve sosyal yaşamında yarattığı etki göz önünde bulundurulduğunda icra takibine yön veren ilkenin aleniyet değil gizlilik olması kanımızca doğru bir yaklaşımdır⁴⁸. Bu nedenledir ki örneğin haciz işlemleri herkesin gözü önünde aleni bir şekilde gerçekleştirilmez⁴⁹ veya hukuki menfaati olmayan üçüncü kişiler diledikleri gibi icra tutanaklarına erişemezler. Fakat kanun koyucu bazı istisnai hallerde icra faaliyetinden beklenen faydayı sağlayabilmek adına aleniyeti gerekli görmüş olabilir. Örneğin, açık artırmadan mümkün olduğunca geniş kesimin haberdar kılınmasında (İİK m. 114) olduğu gibi⁵⁰. Kanunda bu gibi açık bir düzenlemenin bulunmadığı hallerde ise icra takip işlemleri kural olarak gizlidir.

⁴⁷ Sümeyye H. Üçüncü, *Medeni Yargılama Hukukunda Kişisel Verilerin ve Sırların Korunması* (İstanbul: Oniki Levha Yay., 2019), 361.

⁴⁸ Bu yönde: Fritz Baur u.a., *Zwangsvollstreckungsrecht* (Heidelberg: C.F. Müller Verl., 2006), 67, Rn. 6.33; Hakan Pekcanitez, “Medenî Usûl Hukukunda Aleniyet İlkesi”, *Makaleler I* (İstanbul: On İki Levha Yay., 2016), 572; Pekcanitez v.dğr., *İcra ve İflâs Hukuku*, 29, kn. 102; Üçüncü, *Kişisel Verilerin ve Sırların Korunması*, 362. Kurt Konca, cebrî icrada aleniyet ilkesinin geçerli olmamasının bir diğer nedeninin, icra takibinin evrak üzerinden yürütülmesi olabileceğini belirtmiştir. Nesibe Kurt Konca, *Medenî Usûl Hukukunda Aleniyet İlkesi* (Ankara: Adalet Yay., 2009), 229.

⁴⁹ Özkes, *İlkeler*, 85. İlamlı icrada her ne kadar ilam aleniyet ilkesinin geçerli olduğu bir yargılama sonunda verilmiş olsa da, ilamın icra edilmesi esnasında da gizlilik ilkesinin esas alınması gerektiği kanaatindeyiz.

⁵⁰ Baur u.a., *Zwangsvollstreckungsrecht*, 67, Rn. 6.33; Özkes, *İlkeler*, 85; Kurt Konca, *Aleniyet İlkesi*, 229.

Takibin gizliliği ele alınırken taraflar arasındaki gizlilik ile üçüncü kişilere karşı gizliliği birbirinden ayırmak gerekir. Takibin tarafları ve takipten hukuki durumları etkilenenler kural olarak kendilerini ilgilendiren her türlü işlem ve eylemden haberdar olma hakkına sahiptir. Bu aynı zamanda hukuki dinlenilme hakkının da bir gereğidir⁵¹. İcra organları her ne kadar mahkemeler gibi yargılama faaliyetinde bulunmasalar da hakkın yerine getirilmesi konusunda hukuku objektif ve tarafsız şekilde uygulamakla görevli olan merciiler olarak hukuki dinlenilme hakkına riayet etmelidir⁵². Hukuki dinlenilme hakkı niteliğine uygun düştüğü ölçüde icra takibinde de uygulama alanı bulur⁵³. Bu ilkenin bir sonucu olarak takibin tarafları, gerek icra organlarının gerek karşı tarafın yaptığı işlemlerden haberdar olma, vakıalar hakkında açıklama yapma ve takibe etkide bulunabilme hakkına sahiptir. Ancak kimi zaman “taraf aleniyeti”⁵⁴ olarak da nitelendirilen bu kurala gizlilik nedeniyle bazı sınırlamalar getirilmiş olabilir. Örneğin, borçlunun kaçma veya mal kaçırma tehlikesinin bulunması halinde borçlu dinlenmeden ihtiyati haciz kararı verilebilmesinde⁵⁵ (İİK m. 258/2) yahut taraflardan birine ait kişisel bir verinin takibin amacına hizmet etmiyorsa karşı tarafa aktarılmaması gerekliliğinde⁵⁶ olduğu gibi.

Taraflar dışında takip nedeniyle hukuki menfaati etkilenenlerin ise (haczedilen malın gerçek sahibi ya da rehinli mal üzerindeki hak sahibi gibi) kendilerini ilgilendiren işlemlerinden haberdar olmaları yine hukuki dinlenilme hakkının bir gereğidir⁵⁷. Buna

⁵¹ Mehmet K. Yıldırım, “İcra Hukukunun Anayasa ile İlişkisi ve Ölçülülük İlkesi”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, sy. 1-3 (1989): 105; Özekes, *İlkeler*, 141 vd. Hukuki dinlenilme hakkına ilişkin detaylı bilgi için bkz. Hakan Pekcanıtez, “Hukukî Dinlenilme Hakkı”, *Prof. Dr. Seyfullah Edis’e Armağan* içinde (İzmir: D.E.Ü. Rektörlük Matbaası, 2000), 753 vd.; Tanrıver, *Medenî Usûl Hukuku Cilt I*, 442 vd.

⁵² Bu nedenledir ki, icra memurları için de hakimlere benzer şekilde bazı yasaklılık halleri öngörülmüştür (İİK m. 10, 11). Bkz. Özekes, *İlkeler*, 135.

⁵³ Baur u.a., *Zwangsvollstreckungsrecht*, Rn. 6. 21. Adil yargılanma ve hukuki dinlenilme haklarının icra hukukundaki sınırlarına ilişkin detaylı bilgi için bkz. Özekes, *İlkeler*, 131 vd.; Çiftçi, *Menfaat Dengesi*, 88 vd.

⁵⁴ Baur u.a., *Zwangsvollstreckungsrecht*, 67, Rn. 6.34; Özekes, *İlkeler*, 136.

⁵⁵ Baki Kuru, *İcra ve İflas Hukuku El Kitabı* (Ankara: Adalet Yay., 2013), 1039.

⁵⁶ Özekes, *İlkeler*, 165; Johann Kindl, in *Zivilprozessordnung*, hrsg. Ingo Saenger (Baden-Baden: Nomos Verl., 2023) § 760, Rn. 2.

⁵⁷ Özekes, *İlkeler*, 145; Çiftçi, *Menfaat Dengesi*, 93.

karşın, takiple doğrudan ilgisi olmayan üçüncü kişiler bakımından ise icra takip işlemlerinin gizliliğinin esas alınması gerekir. Takip dosyalarındaki kişisel verilerin ve sırların üçüncü kişilere karşı korunmasına hizmet eden en önemli tedbir ise icra tutanaklarına erişimi sınırlandıran İİK m. 8/3 hükmüdür. Aşağıda ele alacağımız üzere bu hüküm, icra ve iflâs organlarınca tutulan takip tutanaklarının taraflar dışındaki üçüncü kişilerce görülebilmesinin ancak onların “ilgili” sıfatına sahip olmaları halinde mümkün olduğunu belirtmektedir⁵⁸. Burada “ilgili” sıfatı ile kastedilenin ise tutanakları görmekte hukuken korunmaya değer bir menfaati olduğunu belirli ölçüde ispat edebilen kişiler olduğu kabul edilir⁵⁹.

B. Üçüncü Kişilerin İcra Tutanaklarına Erişimi

1. Türk Hukukundaki Durum (İİK m. 8/3)

Hukukumuzda icra takibinde gizliliği sağlamaya yönelik getirilmiş en önemli düzenleme yukarıda kısaca değinmiş olduğumuz takip dosyası içerisindeki tutanaklara üçüncü kişilerin erişimini sınırlandıran İİK m. 8/3 hükmüdür. Her ne kadar doktrinde⁶⁰ terim olarak “icra tutanaklarının aleniliğinden” bahsedilse de bu ifadenin yanıltıcı olabileceğini düşünmekteyiz, zira tutanaklara erişim yalnızca ilgililer, diğer bir ifadeyle hukuki menfaati olanlarla sınırlı tutulmuştur⁶¹. Bireylerin özel yaşamına ve kişilik haklarına ilişkin bilgilerin de yer aldığı takip tutanaklarına üçüncü kişilerin ulaşmasında aranan “hukuki menfaatin” ne olduğunun açıklığa kavuşturulması önem arz eder. Doktrinde⁶²

⁵⁸ Y. 12. HD, T. 5.10.2022, E. 2022/9061, K. 2022/9856 (Lexpera) erişim 15 Ekim 2025.

⁵⁹ Bkz. aşa. II, B, 1 ve 2.

⁶⁰ Bkz. Baki Kuru, “İcra Tutanakları (Zabıtları)”, *Ankara Barosu Dergisi* 5, (1975): 648; Seda Özmumcu, “İcra ve İflâs Müdürlerinin Takdir Hakkı” in Prof. Dr. Turgut Akıntürk’e Armağan (İstanbul: Beta Yay. 2008), 502; İbrahim Aşık v.dğr., *İcra ve İflâs Hukuku* (Ankara: Seçkin Yay. 2024), 48; Volkan Özçelik, *İcra Müdürünün Takdir Yetkisi* (Ankara: Adalet Yay., 2014), 258; Talih Uyar, “İcra Tutanakları (İİK mad.8)”, *Legal Hukuk Dergisi* 134 (2014): 76. Aynı yönde: HGK, T. 10.4.2013, E. 2013/223, K. 2013/469, (Lexpera) erişim 16 Aralık 2025.

⁶¹ Tutanakların sadece ilgili olan üçüncü kişilerce incelenbilmesini “sınırlı aleniyet” olarak niteleyen yazarlar da vardır. Bkz. Özekes, *İlkeler*, 85; karşı. Vildan Peksöz, “İcra Tutanaklarının İİK m. 8 Çerçevesinde Aleniyeti ve İspat Kuvveti”, *Cevdet Yavuz’a Armağan* içinde (İstanbul: Turhan Yay., 2016), 2386. Bazı yazarlar ise tutanakların üçüncü kişilerce incelenmesinde genel olarak alenilikten söz edilemeyeceğini belirtmektedir. Bkz. Atalı v.dğr., *İcra ve İflâs Hukuku*, 34.

⁶² Kuru, *El Kitabı*, 86; Ramazan Arslan v.dğr., *İcra ve İflâs Hukuku* (Ankara: Yetkin Yay., 2024), 67; Atalı v.dğr., *İcra ve İflâs Hukuku*, 34; Aşık v.dğr., *İcra ve İflâs Hukuku*, 48; Uyar, “İcra Tutanakları”, 76; Peksöz, “İcra Tutanakları”, 2385- 2386.

icra tutanaklarını görmek ve bunlardan örnek almak isteyenlerin bu konuda korunmaya değer “özel ve güncel” bir menfaatlerinin bulunması gerekliliğinden bahsedilmektedir. Bu bağlamda, örneğin müteselsil borçlunun, kefilin, hacze iştirak etmek isteyen diğer alacaklının, rehinli alacaklının yahut istihkak iddiasında bulunan üçüncü kişinin o takiple ilgili olarak bilgi sahibi olmakta hukuki menfaatinin olduğu kabul edilir⁶³. Bu gibi takiple doğrudan ilgisi bulunmayan hallerde ise tutanakların görülmesinde bir menfaatin bulunup bulunmadığı noktasında icra müdürünün takdiri önem kazanmaktadır. Yetkili icra müdürü bilgi talep eden kişinin tutanaklara erişmesindeki menfaat ile takibin taraflarının gizliliğe ilişkin menfaati arasında bir denge gözeterek karar vermek durumundadır⁶⁴. İcra müdürünün takip tutanaklarına erişim ile ilgili kararlarına karşı menfaati zedelenenler tarafından 7 gün içerisinde icra mahkemesinde şikâyet yolu açıktır (İİK m. 16/1)⁶⁵.

İİK m. 8/3 hükmü ile duruşma tutanaklarının incelenmesini düzenleyen HMK m. 161 hükmü arasında ilk bakışta bir paralellik göze çarpmaktadır. Her iki hükümde de tutanakların incelenebilmesi için dava ya da takiple ilgili olunması, diğer bir ifadeyle korunmaya değer bir menfaatin bulunması gerekliliği aranmaktadır. Ancak HMK m. 161/2’de gizli olarak saklanmasına karar verilen belge ve tutanakların sadece hâkimin açık izni ile incelenebileceğine yönelik bir hüküm de yer almaktadır. Maddenin gerekçe kısmında ise dava ile ilgisi olduğunu bildiren kişinin bunu yaklaşık olarak ispat etmesi gerekliliğine yer verilmiştir. Bu hükme paralel olarak, icra tutanaklarının incelenmesinde de menfaati olduğunu ileri süren kişilerin bu iddialarını belirli ölçüde inandırıcı kılmaları gerekliliği aranmaktadır⁶⁶. Bu hususta karar verme yetkisine sahip olan icra müdürü,

⁶³ Kuru, *El Kitabı*, 86; Aşık v.dğr., *İcra ve İflâs Hukuku*, 48. Ancak kanımızca burada önem arz eden husus, bilgi talep eden kişiye verilen bilginin onun menfaati ile sınırlı olmasıdır. Yoksa üçüncü kişinin takiple ilgisinin olması onun takip dosyasındaki tüm bilgi ve belgelere kayıtsız şartsız erişebileceği anlamına gelmemelidir. Örneğin, istihkak iddiasında bulunan kişiye iddia konusu mal ve haczi hakkında bilgi verilirken, borçlunun hacizli diğer malları hakkında bilgi verilmesinde hukuki bir yarar yoktur. Karş. Ramazan Arslan v.dğr., *İcra ve İflâs Hukuku* 67.

⁶⁴ Kuru, “İcra Tutanakları”, 651; Özmumcu, “Takdir Hakkı”, 503; Özçelik, *Takdir Yetkisi*, 258.

⁶⁵ Kuru, “İcra Tutanakları”, 651; Özmumcu, “Takdir Hakkı”, 504, Uyar, “İcra Tutanakları”, 77; HGK, T. 10.4.2013, E. 2013/223, K. 2013/469 (Lexpera) erişim 16 Aralık 2025.

⁶⁶ Kuru, “İcra Tutanakları”, 651; Özmumcu, “Takdir Hakkı”, 504; Peksöz, “İcra Tutanakları”, 2389. Aynı yönde: BGE, 22.05.2015, 141 III 281 (Swisslex) erişim 01 Kasım 2025. Takibin tarafları için ise böyle bir ispat faaliyetine gerek yoktur zira onların tutanakların görülmesinde menfaatleri olduğu hâlihazırda kabul edilir. Bkz. Rico A. Camponovo und Tiziana Marengo, “Das Recht auf Akteneinsicht und Auskunft im Konkurs- und Nachlassverfahren”, *Schweizer Treuhänder* 6, (1995): 489.

kanımızca gizli kalması gereken bilgi ve belgelerin tamamının yahut bir kısmının paylaşılamayacağına karar verebileceği gibi⁶⁷, tutanaklardan örnek alınırken gizli kalması gereken bilgilerin üstünün karartılması suretiyle bir kopyasının verilmesi gibi başkaca yöntemlere de başvurabilmelidir⁶⁸. Hukukumuzda *Kuru*⁶⁹ örnek olarak, elinde borç ödemedenden aciz belgesi bulunan alacaklının, aynı borçlu hakkında verilmiş başka aciz belgesinin olup olmadığını icra dairesine sorması halinde, icra müdürünün varsa diğer aciz belgelerinin tarihi ve ne kadarlık bir borç için verildiği konusunda bilgi verebileceğini buna karşılık diğer aciz belgesi sahiplerinin adını vermesinin gerekmediğini çünkü bunda alacalının hukuki bir menfaatinin bulunmadığını belirtmiştir.

Üçüncü kişilerin icra ve iflâs tutanaklarına erişiminde önemli bir yenilik Cebrî İcra Kanunu Taslağı m. 9/5 içerisinde yer almaktadır. Bu düzenlemede, takip tutanaklarını inceleme hakkının takibin sonra ermesinden itibaren 5 yıl içerisinde sona ereceği fakat adli ve idari mercilerin bu süreden sonra da görevleri gereği tutanaklardan örnek alabilecekleri yer almaktadır⁷⁰. Kanımızca bu yerinde bir düzenlemedir. Böylece, sona ermesi üzerinden belirli bir zaman geçen takiplere ilişkin bilgilerin borçlunun sonraki yaşamında önüne çıkması engellenmiş olmaktadır. Bu durum kişilik hakkının bir parçası olan, bireyin özel yaşamına ilişkin bilgileri ne zaman ve ne ölçüde açıklayacağına kendisinin karar verme yetkisini ifade eden “kişisel verilerin geleceğini belirleme hakkı” (*das Recht auf informationelle Selbstbestimmung*) ile de uyum içerisinde⁷¹. Taslak m.

⁶⁷ Bu yönde bkz. BGE, 22.05.2015, 141 III 281 (Swisslex) erişim 01 Ekim 2025; Hessler, in *Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung: hrsg. Wolfgang Krüger u. a.* (München: C.H.Beck Verl., 2025), § 760, Rn. 9.

⁶⁸ Bkz. AG Leipzig, 26.11.2014, 436 M 15325/14, BeckRS 2015, 2665.

⁶⁹ Kuru, *El Kitabı*, 86.

⁷⁰ “İlgililerin inceleme ve örnek alma hakkı, takibin sona ermesinden itibaren beş yıl sonra biter. Ancak, bu sürenin bitiminden sonra dahi adli ve idari merciler, derdest bir soruşturma, yargılama veya tesis edilecek bir idari işlem gerektiriyorsa, örnek verilmesini isteyebilir” (Cebrî İcra Kanununu Taslağı m. 9/5).

⁷¹ “Kişisel verilerin geleceğini belirleme hakkı” bireyin kamuoyu önünde nasıl temsil edileceğine kendisinin karar vermesini ifade eden “kendi kaderini tayin etme hakkının” bir görünümüdür. Bireyin bedeni, özel hayatı, kimliği, adı, görüntüsü üzerinde söz sahibi olmasını ifade eden “kendi kaderini tayin hakkı” aynı zamanda bireyin kişisel bilgilerinin kim tarafından, ne zaman ve hangi amaçla kullanılacağına karar verebilme yetkisini de içerir. Detaylı bilgi için bkz. Walter Frenz, “Das Grundrecht auf informationelle Selbstbestimmung – Stand nach dem Antiterrordatei-Urteil des BverfG”, JA (2013): 840 vd; Hanns Prütting, “Verfassungsrechtliche Probleme der Einsicht in die Akten des Gerichtsvollziehers gemäß § 760 ZPO” in Grundrechtsverletzungen bei der Zwangsvollstreckung,

9/5 içerisinde yer alan bahsettiğimiz bu düzenleme mehz Kanun Art. 8a/4 SchKG içerisinde de yer almaktadır. Ancak İsviçre kanun koyucusu buna ilaveten, benzer bir amaçla aynı maddenin bir önceki paragrafında “takibin ortadan kalkması ya da geçersiz olması durumunda üçüncü kişilerle bilgi paylaşımında bulunulmayacağına” yönelik bir düzenleme kaleme almış ve buna ilişkin halleri sıralamıştır (Art. 8a/3 SchKG). Bu düzenleme Taslağa alınmamıştır ve alınmama nedenine ilişkin herhangi bir açıklama da yoktur. Kanımızca Taslak m. 9/5 düzenlemesi için belirttiğimiz aynı nedenlerle bu düzenlemenin de Taslak m. 9 içerisinde dahil edilmesi isabetli olabilecektir.

Yukarıda ele aldığımız düzenlemeler dışında, İcra ve İflâs Kanunu’nda yapılacak yeni bir düzenleme ile takip tutanaklarına erişen ilgililere edindikleri bu bilgileri başkalarıyla paylaşmamalarına yönelik bir yükümlülük getirilmesinin de yerinde olabileceğini belirtmek isteriz. Bu yönde bir düzenleme Alman hukukunda mahkeme tutanaklarına erişim bakımından getirilmiştir. § 299/4 ZPO hükmünün ikinci cümlesinde, mahkeme tutanaklarına erişim hakkı tanınan kişilerin bu bilgileri kısmen ya da tamamen yayması ve yargılamanın amacı dışında üçüncü kişilerle paylaşması yasaklanmıştır⁷².

2. İsviçre ve Alman Hukuklarındaki Durum

İİK m. 8/3 hükmünün İsviçre İcra ve İflâs Kanunundaki karşılığını Art. 8a SchKG hükmü oluşturmaktadır. İlgili düzenlemenin ilk fıkrasında tıpkı hukukumuzda olduğu gibi icra tutanaklarına erişimde korunmaya değer bir menfaatin bulunması gerekliliğine işaret edilmiştir. Maddenin ikinci paragrafında hukukumuzdan farklı olarak korunmaya değer menfaatin hangi halde var sayılabileceğine ilişkin örneklere yer verilmiştir. Buna göre, bilgi talep eden kişi ile takibin taraflarından birisi (ki bu genelde takip borçlusu

hrsg. E. Kostas Beys (Athen: Eunomia Verl., 1996), 95; Karl D. Pardey, “Informationelles Selbstbestimmungsrecht und Akteneinsicht - Zum Erfordernis verfassungskonformer Eingrenzung der Akteneinsichtsrechte in FGG-Verfahren”, *NJW* (1989): 1647. Ayrıca Taslak m. 9/5 içerisindeki düzenleme 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 4/2d içerisinde yer alan “İlgili mevzuatta öngörülen veya işlendikleri amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilme” düzenlemesiyle de uyum içerisinde.

⁷² Yasağa uymamanın yaptırımı madde içerisinde yer almamakla birlikte, başta kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevzuat olmak üzere, ilgili kanunlarda öngörülen yaptırımların uygulanacağına dikkat çekilmektedir. Hanns Prütting, *Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung: ZPO*, hrsg. Wolfgang Krüger u. a. (München: C.H.Beck Verl., 2025), § 299, Rn. 36; Klaus Bacher, *Beck'scher Online-Kommentar ZPO*, hrsg. Volkert Vorwerk und Christian Wolf (München: C.H. Beck Verl., 2025), § 299, Rn. 36e.

olmaktadır) arasında bir sözleşmenin kurulması yahut sona erdirilmesi söz konusu olduğunda icra tutanaklarının görülmesinde korunmaya değer bir menfaatin olduğu kabul edilir (Art. 8a/2 SchKG). Örneğin, bir bankanın kredi talep eden kişi hakkında yürütülen takipler hakkında yahut kiraya verenin hâlihazırdaki kiracısına yahut potansiyel kiracısına karşı yürütülen takipler hakkında bilgi sahibi olmasında hukuki menfaatin varlığı kabul edilmektedir⁷³. Hatta doktrinde⁷⁴, bir işverenin CEO pozisyonunda işe almak istediği kişinin güvenilirliğinden emin olmak için o kişi hakkındaki takiplere ilişkin bilgilere erişebileceği dahi savunulmuştur.

Yeri gelmişken, benzer görüş⁷⁵ hukukumuz bakımından da savunulmuş ve bir kimseyle alacak-borç ilişkisine girmek isteyen kişinin, sözleşmenin karşı tarafı aleyhine yapılan icra takipleri hakkında bilgi almakta hukuken korunmaya değer menfaatinin bulunduğu kabul edilmiştir. Ancak bu görüşe katılamadığımızı belirtmek isteriz. Kuşkusuz hiç kimse karşı tarafça edimin yerine getirilmeyeceği bir sözleşme içerisinde yer almak istemez. Ancak sırf bu riski bertaraf etmek için o kişi aleyhine başlatılmış takibe ilişkin bilgi ve belgelerin elde edilmesine izin verilmesinin anayasal bir hak olan özel yaşamın gizliliği ilkesine ölçüsüz bir müdahale teşkil ettiğini düşünmekteyiz. Kaldı ki, kendisiyle hukuki ilişki kurulmak istenen kimsenin edimini yerine getirmesini engelleyebilecek gerçekten önemli bir halin (aciz hali, iflâs ya da konkordato gibi) bulunması durumunda kanun halihazırda üçüncü kişileri korumak adına belirli ölçüde aleniyeti sağlamıştır (Örn. İİK m. 143/1, 166/2, 306/3). Bunun haricinde, icra takibi ile ilgisi olmayan bir sözleşme ilişkisinin karşı taraf hakkında yürütülen takibe ait bilgilere ulaşmayı tek başına haklı kılmasını anlamak güçtür. Ancak bu duruma eşlik eden başkaca haklı bir neden var ise örneğin, sözleşmede karşı tarafın yükümlülüklerini yerine getirmediğini ve bu yüzden ona karşı bir dava veya takip hazırlığı içinde olduğunu

⁷³ Denise Weingart, *Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG*, hrsg. Jolanta K. Kostkiewicz und Dominik Vock (Zürich: Schulthess Verl., 2017), Art. 8a, Rn. 16; Amonn und Walther, *Grundriss*, § 4, Rn. 19; Meier und Wyss, “Aktuelle Probleme der Zwangsvollstreckung”, 9; BGE, 13.02.1967, 93 III 4 (Swisslex), erişim 05 Kasım 2025.

⁷⁴ Weingart, *Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung*, Art. 8a, Rn. 16. Benzer yönde: Georges V. Mühl, “Betreibungsregistrauskünfte”, *BISchK*, (2007): 169.

⁷⁵ Necmeddin Berkin, *İcra Hukuku Dersleri* (İstanbul: Hamle Yay., 1969), 31; İlhan E. Postacıoğlu, *İcra Hukuku Esasları* (İstanbul: Fakülteler Matbaası Yay., 1982) 48; Kuru, “İcra Tutanakları”, 650; Peksöz, “İcra Tutanakları”, 2388.

inandırıcı kılabilen tarafa bu yönde bir hak tanınması gündeme gelebilir⁷⁶. Ancak bu durumda dahi paylaşılan bilgilerin gerçekleştirilmek istenen hukuki menfaat ile sınırlı tutulması gerekir. Örneğin, borçlusuna karşı genel haciz yoluyla icra takibi başlatmak isteyen bir alacaklının kendinden önce gerçekleşen hacizler bakımından bilgi sahibi olması önünü görebilmesi açısından hukuka uygun kabul edilebilir. Ancak paylaşılan bilginin haczedilen malvarlığı değeri ve miktarıyla sınırlı tutulması, bunun haricinde, şayet önceki hacizde borçlunun yaşamı için gerekli asgari miktar hesaplanırken ona ait bazı kişisel bilgiler kullanılmış ise (örneğin işverenin kimliği, kira tutarı, nafaka giderleri gibi) amaca hizmet etmeyen bu bilgilerin paylaşılmasının önüne geçilmelidir⁷⁷.

Nitekim, İsviçre Federal Mahkemesi hukuki menfaate ilişkin vermiş olduğu bir kararda⁷⁸, borçluyu iflâs yolu ile takip etmek isteyen alacaklının borçluya karşı son dönemlerde yürütülen hacizlere ilişkin bilgi sahibi olmasını hukuka uygun bulurken; takip dosyasında yer alan nafaka alacağını kanıtlayan boşanma protokolünü amaca hizmet etmediği için paylaşılmaması gereken belgelere örnek olarak göstermiştir. Aynı kararda mahkeme, icra tutanaklarına erişim yoluyla özel hayatın gizliliğine yapılan müdahalenin ölçülülük ilkesine (*Verhältnismässigkeitsprinzip*) uygun olması gerekliliğine de dikkat çekmiştir⁷⁹.

⁷⁶ Bkz. Elisabeth Escher und Marco Levante, “Aus der bundesgerichtlichen Rechtsprechung zum Einsichtsrecht nach Art. 8a SchKG”, *BISchK* (2016): 138. Nitekim İsviçre Federal Mahkemesi bilgi talep eden üçüncü kişi ile takip borçlusu arasında bir yargılamanın olmasını takip tutanaklarına erişim için haklı bir neden olarak görmüştür. Bkz. BGE 105 III 38, (Swisslex) erişim 10 Ekim 2025. Benzer şekilde doktrinde, borçlusuna karşı icra takibi başlatmak isteyen bir alacaklının borçlu hakkında yürütülen hacizler hakkında bilgi sahibi olabileceği fakat icra dairesince paylaşılan bilgilerin haczedilen malvarlığı değeri ve miktarıyla sınırlı tutulması gerektiği, buna karşılık haciz işlemleri sırasında borçlunun yaşamı için zorunlu asgari miktar belirlenirken kullanılan işverenin kimliği, kirası, nafaka giderleri gibi bilgilerin takip başlatmak isteyen üçüncü kişi alacaklıyla paylaşılması gerektiği belirtilmiştir.

⁷⁷ Mühl, “Betreibungsregistrauskünfte”, 168.

⁷⁸ BGE, 09.07.2009, 135 III 503, (Swisslex) erişim 01 Ekim 2025. Aynı yönde: BGer, 14.04.2016, 5A 891/2015, (Swisslex) erişim 01 Ekim 2025.

⁷⁹ İcra hukukunda ölçülülük ilkesinin uygulanmasına ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Yıldırım, “Ölçülülük İlkesi”, 104 vd., Meral Sungurtekin Özkan, “İcra Hukukunda Oranlılık İlkesi”, *Prof. Dr. Tufan Yüce'ye Armağan* içinde (İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yay. 2001), 178 vd.; ÇİFTÇİ, 125 vd.; Alican Türkay, *İcra Hukukunda Ölçülülük İlkesi*, (Ankara: Adalet Yay., 2024), 73 vd. Ayrıca hukukumuzda 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 4/2ç içerisinde kişisel verilerin islenmesinin “işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma” gerekliliğine ilişkin açık bir düzenleme de yer almaktadır. İcra daireleri kişisel veriyi isleyen olarak bu kurala riayet etmekle yükümlüdür. Bkz. aşa. II, C.

İsviçre Federal Mahkemesi'nin konuya ilişkin vermiş olduğu bir başka karar⁸⁰ da oldukça dikkat çekicidir. Kararda iflâs tutanakları hakkında bilgi sahibi olmak isteyen üçüncü kişi iflâs alacaklısı olmadığı gibi müflis ile arasında herhangi bir hukuki ilişki de yoktur. Ancak bu kişinin tasfiyeye iflâs alacaklısı olarak katılan X Bankası ile arasında bir yediemin sözleşmesi (*Treuhandvertrag*) bulunmaktadır ve kişi, bankanın tasfiye esnasında ya da öncesinde sözleşmeden doğan yükümlülüğünü ihlal etmek suretiyle kendisini zarara uğrattığını düşünmektedir. Mahkeme, üçüncü kişinin bu yöndeki şüphesini yerinde görerek iflâs tutanaklarına erişiminde hukuki menfaati olduğunu kabul etmiştir. Ancak bu noktada üçüncü kişinin tutanakları görmekteki hukuki menfaatini somutlaştırmasının son derece önemli olduğunun altını çizmek isteriz. Nitekim İsviçre Federal Mahkemesi benzer bir başka olayda⁸¹, iflâs alacaklısı olmayan ve iflâs takibi ile doğrudan ilgisi bulunmayan üçüncü kişinin, kendisine karşı iflâs idaresince ticaret mahkemesinde açılan sorumluluk davası nedeniyle takip dosyasına erişimini haklı görmemiştir. Kararda, medeni yargılamadaki ibraz yükümlülüklerinin karşı tarafa ait bilgileri toplama ve iddiaya temel oluşturma amacıyla kullanılamayacağına, aksine bu yükümlülüklerin yeterince somutlaştırılmış iddiaların ispatına hizmet eden bir araç olduğuna dikkat çekilerek aynı kuralın takip dosyalarına erişim bakımından da geçerli olması gerektiği belirtilmiştir.

Alman hukukunda ise durum biraz daha farklıdır. İcra tutanaklarının gizliliğine ilişkin getirilmiş olan § 760 ZPO hükmü metninde, tutanakları inceleme ve bunlardan nüsha edinebilme hakkı yalnızca takibin katılanlarına (*die Beteiligten*) tanınmıştır. Takibin katılanları ile ifade edilmek istenenin ise hakları icra takibinden doğrudan etkilenecek olan kişiler olduğu kabul edilmektedir⁸². Takibin tarafları ve yasal temsilcileri dışında örneğin, eş, mirasçılar, takibe itiraz etme hakkı olanlar yahut imtiyaz hakkı sahipleri bu kapsamda değerlendirilmektedir⁸³. Ancak Alman doktrininde son dönemlerde ağırlık

⁸⁰ BGE, 13.02.1967, 93 III 4, (Swisslex) erişim 10 Ekim 2025.

⁸¹ BGE, 22.05.2015, 141 III 281, (Swisslex), erişim 10 Ekim 2025. Benzer yönde: Escher und Levante, "Aus der bundesgerichtlichen Rechtsprechung", 140.

⁸² Hessler, *Münchener Kommentar*, § 760, Rn. 5; B. Ulrici, in *Beck'scher Online-Kommentar ZPO*, hrsg. Volkert Vorwerk und Christian Wolf (München: C.H. Beck Verl., 2025), § 760, Rn. 1.

⁸³ Hessler, *Münchener Kommentar*, § 760, Rn. 5; Johann Kindl u. a., *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung* (Baden-Baden: Nomos Verl. 2021), § 760, Rn. 3.

kazanan görüş⁸⁴ mahkeme tutanaklarının üçüncü kişilerce incelenmesini düzenleyen § 299/2 ZPO hükmünün icra tutanakları için de kıyasen uygulanması suretiyle icra tutanaklarını görebilecek olanların çerçevesinin genişletilmesi yönündedir. § 299/2'de üçüncü kişilerin mahkeme tutanaklarını inceleyebilmesi için korunmaya değer hukuki bir menfaatin (*rechtliches Interesse*) varlığı aranmaktadır. Söz konusu hukuki menfaat bir yasa hükmünden kaynaklanabileceği gibi taraflar arasındaki hukuki bir ilişkiden de kaynaklanabilir. Hukuki ilişki olmaksızın salt ekonomik yahut toplumsal bir menfaatin bulunması duruşma tutanaklarına erişim için yeterli görülmemektedir⁸⁵. Alman Federal Mahkemesi 2020 yılında vermiş olduğu bir kararda⁸⁶, patentten doğan haklarının ihlal edildiğini iddia eden davacının sunmuş olduğu ve gizli kalmasını istediği bazı belgelerin karşı tarafla paylaşılmaması yönündeki talebini hukuka uygun bulmuştur. Bu karar, aleniyet ilkesinin hâkim olduğu yargılamada dahi bir tarafa ait sır teşkil eden bilgi ve belgelerin saklanması ve gerekirse diğer tarafla dahi paylaşılmamasına yönelik hukuki menfaati göstermesi bakımından önemlidir. Söz konusu olan gizlilik ilkesinin hâkim olduğu icra takibi olduğunda bu menfaatin daha belirgin hale geleceğini söyleyebiliriz.

C. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Kapsamında İcra Tutanakları

Değinilmesi gereken önemli bir diğer husus, ülkemizde icra dosyasındaki bilgilerin hukuka aykırı olarak üçüncü kişilere aktarılmasının aynı zamanda 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun⁸⁷ (KVKK) ihlali sonucunu doğurabileceğidir. Bu Kanunun amacı “*kişisel verilerin işlenmesinde başta özel hayatın gizliliği olmak üzere kişilerin temel hak ve özgürlüklerini korumak*” olarak açıklanmıştır (KVKK m. 1). İcra dairesinin kişisel veriyi işleyen olarak bu verilerin hukuka aykırı olarak ele geçirilmesini önlemeye yönelik her türlü tedbiri alma zorunluluğu vardır (KVKK m. 12/4)⁸⁸. Kişisel

⁸⁴ Kindl u. a., *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, § 760, Rn. 2; Musielak u. a., *Zivilprozessordnung*, § 760, Rn. 1; Kindl u. a., *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, § 760, Rn. 7.

⁸⁵ Rüdiger Zuck, “Das rechtliche Interesse auf Akteneinsicht im Zivilprozess”, NJW (2010): 2913; Prütting, *Münchener Kommentar*, § 299, Rn. 23; BGHZ 4, 325.

⁸⁶ BGH, 14.01.2020, X ZR 33/19: OpenJur 2020, 859, erişim 09 Ekim 2025.

⁸⁷ RG, 07.04.2016, S. 29677.

⁸⁸ Veri işleyen KVKK m. 3/1-ğ içerisinde “*Veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak onun adına kişisel verileri işleyen gerçek veya tüzel kişi*” olarak tanımlanmıştır.

Verileri Koruma Kurumu'nun kimi kararlarında⁸⁹ da ifade edildiği üzere, icra bürolarında görevli personel eliyle icra dosyaları içerisindeki bilgilerin hukuka aykırı olarak aktarılması aynı zamanda veri sorumlusu olarak Adalet Bakanlığının da sorumluluğunu doğurmaktadır⁹⁰. Bu sorumluluk icra işlemlerini yürüten avukatlar bakımından da kabul edilmiştir. Avukatlar da veri sorumlusu olarak görevleri nedeniyle öğrendikleri kişisel verileri Kanuna aykırı olarak başkasına açıklayamaz ve işleme amacı dışında kullanamazlar⁹¹. Kurumun 2020 yılında verdiği bir kararda⁹², alacaklı banka vekili tarafından borçlunun adını ve haciz talimatını içeren kısa mesajların borçlunun ağabeyi ve iş arkadaşları adına kayıtlı telefon hatlarına gönderilmesi kanuna aykırı bulunarak avukat aleyhine idari para cezasına hükmedilmiştir.

Gelen şikâyetler üzerine 2021 yılında Kurum tarafından ele alınan bir başka olayda⁹³, alacaklı vekili avukatların, icra tevzi bürolarına başvuruda bulunup borçluların alacaklı olduğu icra takip dosyalarına ait bilgileri elde etmekte haklı olup olmadıkları incelenmiştir. Kurul vermiş olduğu kararda özetle, alacaklı veya vekilinin takibin kesinleşmesini müteakip borçlunun alacaklı olduğu dosyalar da dâhil olmak üzere borçlunun her türlü malvarlığını, hak ve alacağını sorgulama hakkının 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu'ndan kaynaklandığını, avukatın veya stajyerlerinin dava takip dosyalarını vekâletname olmaksızın inceleme isteğinin ise 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 46'ncı

⁸⁹ KVKK, T. 28.05.2020, 2020/429, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6778/2020-429>, erişim 10 Ekim 2025; KVKK, T. 20.05.2021, 2021/511-512-513, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7022/2021-511-512-513>, erişim 10 Ekim 2025.

⁹⁰ Veri sorumlusu KVKK m. 3/1-ı içerisinde “*Kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişi*” olarak tanımlanmıştır. Ayrıca bkz. Emel Badur ve Nesibe Kurt Konca, “*Kişisel Verilerin Hukuka Aykırı İşlenmesinden Doğan Zararların Tazmini ve Görevli Mahkeme*”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, sy.2, 479-480.

⁹¹ KVKK, T. 20.05.2021, 2021/511-512-513, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7022/2021-511-512-513>, erişim 10 Ekim 2025; KVKK, T. 11.03.2021, 2021/228, <https://www.datavekili.com/hukuk-burosutarafından-İlgili-kisinin-kİşisel-verilerinin-muhatabi-ve-tarafİ-olmadİgi-İcra-takibi-İle-İlgili-İşlemlerde-hukuka-aykırı-olarak-İşlenmesi-ve-İcra-dosyasına-İliskin-İlgili-kisini/>, erişim 10 Ekim 2025.

⁹² KVKK, T. 28.05.2020, 2020/429, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6778/2020-429> erişim 10 Ekim 2025. Benzer yönde: KVKK, T. 01.12.2022, 2022/1281, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7589/2022-1281>, erişim 10 Ekim 2025.

⁹³ KVKK, T. 20.05.2021, 2021/511-512-513, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7022/2021-511-512-513>, erişim 10 Ekim 2025. Benzer yönde: KVKK, T. 09/09/2021, 2021/909: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/7141/2021-909>, erişim 10 Ekim 2025.

maddesinin 2'nci fıkrası gereği ilgililerce yerine getirilmesinin zorunlu olduğunu belirterek hukuka aykırılık iddialarını reddetmiştir.

Yukarıdaki karardan yola çıkılarak iki hususun açıklığa kavuşturulması gerekir: Birincisi, günümüzde olduğu gibi avukatların herhangi bir neden (menfaat) göstermeksizin icra dairelerinde takip dosyalarını inceleyebilmeleri hukuka uygun mudur? İkincisi şayet avukatların dosyayı inceleyebilmeleri için geçerli bir neden (menfaat) aranacaksa, müvekkilin alacağını tahsil amacı bu nedenlerden biri olarak kabul edilebilir mi?

Bugün öğretilde savunulduğu ve uygulamamızda da yer edindiği şekliyle, avukatların vekaletnamelerinin bulunmadığı icra takip dosyalarına icra dairesinde herhangi korunmaya değer bir menfaat göstermeksizin ulaşabilmeleri mümkündür⁹⁴. Bu durumun kaynağı Avukatlık Kanunu m. 46/2 hükmünde yer alan “*Avukat veya stajyer, vekaletname olmaksızın dava ve takip dosyalarını inceleyebilir. Bu inceleme isteğinin ilgililerce yerine getirilmesi zorunludur. Vekaletname ibraz etmeyen avukata dosyadaki kâğıt veya belgelerin örneği veya fotokopisi verilmez.*” düzenlemesidir. Ancak dikkat edilirse ilgili düzenlemede dosyayı incelemek isteyen avukatın ya da stajyerin bu konuda korunmaya değer bir menfaatinin aranıp aranmayacağı noktasında bir açıklık yoktur. Kanımızca burada icra dosyasını incelemek isteyen avukatın ya da stajyerin – tıpkı üçüncü kişilerde olduğu gibi – dosyayı incelemekte korunmaya değer hukuki bir menfaatinin aranması ve bu menfaatin icra dairesi nezdinde gösterilmesi uygun olur. Aksi halde, takibin tarafları dışında üçüncü bir kişinin, sırf hukukçu kimliğine sahip olması nedeniyle dosya içerisindeki bilgilere ulaşabilmesi mümkün hale gelmektedir ki, bu durumun özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunmasına yönelik menfaati zedeleyebileceği açıktır.

Avukatların müvekkillerinin alacağını tahsil edebilmek amacıyla borçlunun alacaklı olduğu takip dosyalarını incelemekte korunmaya değer bir menfaatin kabul edilip edilemeyeceği hususuna gelecek olursak, İİK m. 85 uyarınca borçlunun üçüncü kişilerdeki alacak ve haklarının haczi caizdir. İİK m. 78/1 hükmü ise alacaklıya Ulusal

⁹⁴ Bkz. Kuru, “İcra Tutanakları”, 651; Peksöz, “İcra Tutanakları”, 2386.

Yargı Ağı Bilişim Sistemi üzerinden borçlunun mal, hak veya alacağını sorgulayabilme imkânı tanımaktadır. Her iki hüküm birlikte değerlendirildiğinde, avukatların müvekkillerinin hukuki menfaatlerini (alacağın tahsiline yönelik menfaati) korumak adına, borçlunun alacaklı sıfatıyla yer aldığı takip dosyalarını incelemelerinin hukuka uygun olduğunu kabul etmek mümkündür. Ancak burada icra müdürünün alacağın tahsiline yönelik menfaat ile dosya içerisindeki bilgilerin korunmasına yönelik menfaat arasında bir denge gözetmesi gerekir. Şayet dosya içerisinde yer alan tutanaklarda taraflar yönünden gizli kalması gereken kişisel bilgiler varsa, bunlar inceleme dışında tutulmalıdır⁹⁵. Yukarıda vermiş olduğumuz, nafaka alacağına ilişkin boşanma protokolünün içeriğinin gizli tutulması örneğinde olduğu gibi.

Son olarak, olması gerekenin icra dairelerinde dosyaların incelenmesi için ayrı bir yer ayrılması ve incelemenin mutlaka yetkili bir memur gözetiminde yapılması olduğunu belirtmek gerekir. Nitekim Alman hukukunda icra memurlarının görev ve yetkilerini düzenleyen yasal metinde (*Gerichtsvollzieherordnung (GVO)*) tutanakların mutlaka yetkili bir memur gözetiminde incelenebileceği açıkça hüküm altına alınmıştır (§ 42/1 GVO.) Ancak, ülkemizde icra dairelerindeki iş yoğunluğunun ve adliyelerdeki yer sıkıntısının bu tür tedbirlerin alınmasını zorlaştırdığı ne yazık ki bilinen bir gerçektir⁹⁶.

SONUÇ

Hukukumuzda takip malzemesinin açıklığa kavuşturulmasında taraflara yüklenen sorumluluklar yakından incelendiğinde, alacaklı bakımından getirilen düzenlemelerin daha çok alacağın dayanağını göstermekle, borçlu bakımından getirilen düzenlemelerin ise daha çok haczedilebilecek mal varlığı değerini belirlemekle sınırlı kaldığını görebiliriz. Bunun haricinde, hukukumuzda tarafları takibin başarıyla sonuçlanmasına katkıda bulunmaya yönlendiren temel düzenlemeler eksiktir. Diğer yandan, ülkemizde tarafların takip malzemesiyle ilgili bilgi sahibi olabilmesi ve birbirlerinin gerçek niyetini anlaması çoğu kez takibin çok sonraki bir aşamasında ve genellikle uyuşmazlığın

⁹⁵ Karş. Kindl u. a., *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*, § 760, Rn. 2.

⁹⁶ Bkz. Kuru, “İcra Tutanakları”, 649.

mahkeme önüne taşınmasıyla mümkün olmaktadır. Bu durum ise icra takip sürecini şeffaf ve hızlı ilerleyen bir süreç olmaktan çıkarmaktadır. Bu noktada, Cebrî İcra Kanunu Taslağı içerisinde yer alan ilamsız icra takibi başlatabilmek için alacağın sebebinin gösterilmesine yönelik getirilmek istenen düzenlemeyi temelde olumlu bulmakla beraber, düzenlemede yer alan belge kavramının oldukça dar ele alındığını düşünmekteyiz. Bunun yerine, HMK m. 199 düzenlemesine paralel olacak şekilde geniş bir belge kavramının benimsenmesi yerinde olabilir. Ayrıca aranan belgenin alacağın doğum sebebini ispata elverişli olması şartından vazgeçilerek, takibe dayanak bir belge olmasının yeterli görülmesi gerektiği kanaatindeyiz. Aksi durum, ilamsız icra yolunun bir mahkeme kararına ihtiyaç duyulmaksızın alacağın hızlı ve etkili bir şekilde tahsil edilmesi fonksiyonu ile bağdaşmamaktadır. Diğer yandan, alacaklıya getirilen belge gösterme zorunluluğu karşısında, borçluya da takibe itiraz ederken itiraz sebebini gösterme zorunluluğunun getirilmesi düşünülebilir.

Takip malzemesinin vakitlice açıklığa kavuşturulmasında alacaklıya yüklenebilecek ödevle ilişkin önemli bir düzenleme İsviçre hukuku Art. 73 SchKG hükmü içerisinde yer almaktadır. Bu düzenleme, borçluya takibin her aşamasında, talep etmesi halinde alacaklının elindeki bilgi ve belgeleri icra dairesi nezdinde inceleyebilme olanağı tanımaktadır. Böylelikle, alacaklının talebinin içeriği ve elindeki deliller hakkında vakitli bilgi sahibi olabilen borçlunun gereksiz yere takibe karşı koyması engellenmek istenmiştir. Aynı maddede yer alan, alacaklının borçlunun inceleme talebini reddetmesi halinde, bu durumun yargılama giderlerine hükmedilmesinde dikkate alınacağına yönelik getirilen düzenleme ise tarafları uyuşmazlığın erken bir safhada açıklığa kavuşturulmasına katkıda bulunmaya teşvik eden örnek bir yaptırım olarak karşımıza çıkmaktadır.

İcra takibinin başarıyla sonuçlanmasına borçlunun katkıda bulunma ödevine ilişkin örnek bir düzenleme ise bu sefer Alman hukuku § 836/3 ZPO hükmünde karşımıza çıkmaktadır. Bu hüküm, borçlunun üçüncü kişiden olan alacağının haczedilmesi halinde, borçluya söz konusu alacağa ilişkin elinde bulunan tüm bilgi ve belgeleri alacaklıyla paylaşma yükümlülüğü getirmektedir. Her ne kadar ilgili düzenleme sadece alacak haczi ile sınırlı tutulmuş olsa da, doktrinde haczedilen mala veya hakka ilişkin borçlunun iş

birliğine duyulan bu ihtiyacın diğer malvarlığı değerlerinin haczinde de gündeme gelebileceğine isabetli olarak dikkat çekilmiştir.

İsviçre ve Alman hukuklarındaki düzenlemeler göstermektedir ki, icra takibinden beklenen verimliliğin sağlanabilmesi bakımından taraflara ait sorumlulukların genişletilmesi gerekir. Aslında bu sonuç tasarruf ve taraflarca getirilme ilkesinin geçerli olduğu bir süreç bakımından şaşırtıcı da değildir. İcra takibinde hukuk mahkemelerindeki anlam ve kapsamıyla delillerin toplanması ve değerlendirilmesi faaliyetinin gerçekleşmediği de dikkate alındığında, maddi hukuktan kaynaklanan taleplerin gerçekleştirilmesi noktasında tarafların sorumluluklarının arttırılması anlaşılabilir bir durumdur. Bu vesileyle, hukukumuzda da tarafların takip malzemesinin aydınlatılmasına katkıda bulunma sorumluluklarının kapsam ve sınırlarının genişletilmesi gerektiği inancında olduğumuzu belirtmek isteriz.

Tarafların katkıda bulunma sorumluluklarının genişletilmesi, onlar tarafından paylaşılan bilgi ve belgeler içerisinde yer alan kişisel veri ve sırların korunması hususunu da şüphesiz daha hassas bir hale getirecektir. Bu konuda alınabilecek tedbirlerin başında, bize göre icra tutanaklarına üçüncü kişilerin erişiminde aranan hukuki menfaat kavramının dar yorumlanması gelmektedir. Tutanakların görülmesindeki menfaat kavramı, hâlihazırda var olan hukuki menfaat ile sınırlı tutulmalı, bunun haricinde sözleşme yapılmak istenen kişiye ait takip bilgilerine ulaşmak ya da tek başına ekonomik bir menfaat sağlamak gibi nedenler haklı görülmemelidir. Alınabilecek diğer önemli bir tedbir, tutanakları incelemesine izin verilen kişilerin ortaya koydukları hukuki menfaat ile sınırlı olmak üzere bilgi sahibi olmalarına izin verilmesidir ki burada icra memurlarına önemli görevler düşmektedir. İnceleme mutlaka yetkili bir memur gözetiminde yapılmalı, elde edilmek istenen menfaat ile ilgisi olmayan ya da sır teşkil eden taraf bilgilerinin görülmesini engelleyecek tedbirlere başvurulmalıdır. Ayrıca, İcra ve İflâs Kanunu'na eklenecek yeni bir düzenlemeyle- Alman kanun koyucunun mahkeme tutanaklarına erişim bakımından yaptığı gibi- takip tutanaklarına erişen ilgililere edindikleri bu bilgileri başkalarıyla paylaşmamaları konusunda bir yasak getirilmesi de düşünülebilir.

Takip sürecinin gizliliğine katkıda bulunacağını düşündüğümüz yeni bir düzenleme Cebrî İcra Kanunu Taslağı m. 9/5 içerisinde yer almaktadır. Takip

tutanaklarını inceleme ve tutanaklardan örnek alma hakkını takibin sona ermesinden itibaren beş yıl ile sınırlayan bu düzenleme taraflara ait bilgilerin ileriye dönük korunması bakımından olumlu bir gelişmedir. Mevza Kanun Art. 8a/4 SchKG hükmünde de yer alan bu düzenlemenin yanı sıra, aynı hükmün 3'üncü paragrafında yer alan, takibin herhangi bir nedenle ortadan kalkması ya da geçersiz olması durumunda üçüncü kişilerle bilgi paylaşımında bulunulamayacağına ilişkin düzenlemenin de Taslağa dahil edilmesinin olumlu katkı sağlayabileceğini belirtmek isteriz.

Son olarak, takip tutanaklarında yer alan bilgilerin gerek icra daireleri gerekse de avukatlar aracılığı ile üçüncü kişilerle hukuka aykırı yollardan paylaşılmasının aynı zamanda Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na aykırılık teşkil ettiğine de dikkat çekmek isteriz. Bu vesileyle, uygulamada sık rastlanan, avukatların icra dairelerinde vekaletlerinin olmadığı dosyalara herhangi bir hukuki sebep göstermeksizin ulaşabilmelerinin kişisel verilerin korunması ilkesiyle bağdaştığını söylemek güçtür. Bunun yerine, avukatların da tutanaklara erişmekteki hukuki menfaati ortaya koymalarının beklenmesi isabetli olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akkan, Mine. “İlâmlı ve İlâmsız İcra Takip Yollarında Temel Değişikliklerin Değerlendirmesi”. İzmir Barosu Yeni İcra İflâs (Cebrî İcra) Kanunu Taslağı Değerlendirme Toplantısı. Erişim 11 Aralık 2025
<https://www.youtube.com/watch?v=8KvTGAWt3q0&list=PLNmKkYli2tMtmpJrN2lyX4yKQaGBHmDoN&t=5s>.
- Alangoya, Yavuz. *Medeni Usul Hukukunda Vakıaların ve Delillerin Toplanmasına İlişkin İlkeler*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1979.
- Amonn, Kurt und Walther Fridolin. *Grundriss des Schuldbetreibungs- und Konkursrechts*. Bern: Stämpfli Verlag, 2013.
- Arslan, Ramazan. *Medeni Usul Hukukunda Dürüstlük Kuralı*. Ankara: Sevinç Matbaası, 1989.
- Arslan, Ramazan, Yılmaz Ejder, Taşpınar Ayvaz Sema ve Hanağası Emel. *İcra ve İflâs Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları. 2024.

- Aşık, İbrahim, Oruç Yakup, Tok Ozan, Saçar Ömer Faruk ve Aşit Recep. *İcra ve İflâs Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık. 2024.
- Atalı, Murat, Ermenek İbrahim ve Erdoğan Ersin. *İcra ve İflâs Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2024.
- Bacher, Klaus. *Beck'scher Online-Kommentar ZPO* içinde hrsg. Volkert Vorwerk und Christian Wolf. München: C.H. Beck Verlag, 2025.
- Badur, Emel ve Kurt Konca Nesibe. “Kişisel Verilerin Hukuka Aykırı İşlenmesinden Doğan Zararların Tazmini ve Görevli Mahkeme”. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 13, sy. 2 (2022): 476-490.
- Baur, Fritz, Stürner Rolf und Bruns Alexander. *Zwangsvollstreckungsrecht*. München: Vahlen 2006.
- Berkin, Necmeddin. *İcra Hukuku Dersleri*. İstanbul: Hamle Matbaası, 1969.
- Börü, Levent. *Medeni Usul Hukukunda İddia ve Somutlaştırma Yükü*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2016.
- Budak, A. Cem. “Alangoya’ya Göre Yargılamanın Amacı ve Hâkimin Gerçeği Aramaktan Vazgeçmesi”, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6, sy. 2 (2019): 33-44.
- Bulut, Uğur ve Yüce Fazilet: “İcra Takibine Başvuruda Dürüstlük Kuralına Aykırılık ve Sonuçları”, *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi* 10, sy. 2 (2025): 773-832.
- Camponovo, Rico und Marengo Tiziana. “Das Recht auf Akteneinsicht und Auskunft im Konkurs- und Nachlassverfahren”. *Schweizer Treuhänder* 6, (1995): 485-492.
- Çiftçi, Pınar. *İcra Hukukunda Menfaat Dengesi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2010.
- Direnisa, Efe. “İcra Müdürünün Kambiyo Senetlerine Özgü Haciz veya İflâs Yoluyla Takibin Şartlarına İlişkin Yapması Gereken İncelemenin Kapsamı ve Sınırları”, *Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4, sy. 2 (2022): 117-164.

- Erdönmez, Güray. *Pekcanitez Usul Medeni Usul Hukuku* içinde, editörler Hakan Pekcanitez, Muhammet Özekes, Mine Akkan, Hülya Taş Korkmaz. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2025.
- Escher, Elisabeth und Marco Levante. “Aus der bundesgerichtlichen Rechtsprechung zum Einsichtsrecht nach Art. 8a SchKG”. *BlSchK*, (2016): 136-145.
- Frenz, Walter. “Das Grundrecht auf informationelle Selbstbestimmung – Stand nach dem Antiterrordatei-Urteil des BverfG”. *JA*, (2013): 840-845.
- Görgün, L. Şanal, Börü Levent ve Kodakoğlu Mehmet. *İcra ve İflâs Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2024.
- Göttlich, Walter. “Die Zwangsvollstreckung in Schutzrechte”. *MDR*, (1957): 11-13.
- Günay, Yavuz Selim. “Türkiye’nin İcra ve İflas Raporu.” Toplum Çalışmaları Enstitüsü, 3 Haziran 2025. Erişim 30 Ekim 2025. <https://www.toplum.org.tr/wp-content/uploads/2025/06/Turkiyenin-Icra-ve-iflas-Raporu-4-Haziran-2025.pdf>.
- Hessler, in *Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung*, herausgeber Wolfgang Krüger u. a. München: C.H.Beck Verlag, 2025.
- Hubmann, Heinrich: “Die Zwangsvollstreckung in Persönlichkeits- und Immaterialgüterrechte”. In *Festschrift für Heinrich Lehmann zum 80. Geburtstag II*, herausgeber Hans C. Nipperdey, 812-836. Berlin: de Gruyter, 1956.
- Karlı, Abdurrahim. “Alman Hukukundaki Mahnverfahren Usûlünün Türk Hukukunda İlâmsız İcra Usûlü ile Karşılaştırılması”. *Prof. Dr. Saim Üstündağ’a Armağan*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2009.
- Kemper, R. In *Zivilprozessordnung*, herausgeber Ingo Saenger. Baden-Baden: Nomos Verlag, 2023.
- Kindl, Johann. In *Zivilprozessordnung*, herausgeber Ingo Saenger. Baden-Baden: Nomos Verlag, 2023.
- Kindl, Johann und Meller-Hannich Caroline. *Gesamtes Recht der Zwangsvollstreckung*. Baden-Baden: Nomos Verlag, 2021.

- Kurt Konca, Nesibe. *Medenî Usûl Hukukunda Aleniyet İlkesi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2009.
- Kurt Konca, Nesibe. *Medenî Usûl Hukukunda Tarafların Doğruyu Söyleme Yükümlülüğü*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2016.
- Kuru, Baki. “İcra Tutanakları (Zabıtları)”. *Ankara Barosu Dergisi* 5, (1975): 643-654.
- Kuru, Baki. *İcra ve İflas Hukuku El Kitabı*. Ankara: Adalet Yayınları, 2013.
- Lackmann, Rolf. *Zwangsvollstreckungsrecht mit Grundzügen des Insolvenzrechts*. München: Vahlen Verlag, 2018.
- Meier, Isaak und Wyss Claudia: “Aktuelle Probleme der Zwangsvollstreckung aus Sicht des schweizerischen und türkischen Rechts”, *Blätter für Schuldbetreibung und Konkurs*, sy.1 (2010): 1-34.
- Musielak, H. Joachim, Voit Wolfgang, Flockenhaus Jasmin. *Zivilprozessordnung: ZPO*, herausgeber Wolfgang Voit. München: Vahlen Verlag, 2025.
- Musielak, H. Joachim, Voit Wolfgang, Lackmann, R. *Zivilprozessordnung: ZPO*, herausgeber Wolfgang Voit. München: Vahlen Verlag, 2021.
- Mühl V. Georges. “Betreibungsregistrauskünfte”. *BISchK*, (2007): 169-182.
- Özbek, S. Mustafa. *Avrupa Birliği ve Türk Hukukunda İlâmlı İcranın Etkinliği*, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2022.
- Özbek, S. Mustafa. “İcra ve İflâs Kanununda Mal Beyanında Bulunma Yükümlülüğünün İhlâli Hâlinde Öngörülen Tazyik Hapsi ve Disiplin Hapsinin Mükerrer Cezalandırma Yasağı Bakımından Değerlendirilmesi”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 16 (2024): 2447-2511.
- Özçelik, Volkan. *İcra Müdürünün Takdir Yetkisi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2014.
- Özçelik, Volkan. *Türk Medeni Usul Hukukunda Taraflarca Getirilme İlkesi*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Özekes, Muhammet. *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019.

- Özekes, Muhammet. “Yeni Cebri İcra Kanunu Taslağı Ne Vadediyor?”. İzmir Barosu Yeni İcra İflâs (Cebri İcra) Kanunu Taslağı Değerlendirme Toplantısı. Erişim 11 Aralık 2025 <https://www.youtube.com/watch?v=tASVgF7LTzU&list=PLNmKkYIi2tMtmpJrN2lyX4yKQaGBHmDoN&t=3s>
- Özekes, Muhammet. “Yeni İcra ve İflâs Kanunu (Cebri İcra Kanunu) Taslağı Hakkında Görüş ve Değerlendirmeler – 1”. Lexpera Blog. Erişim 30 Ekim 2025. <https://blog.lexpera.com.tr/yeni-icra-ve-iflas-kanunu-cebri-icra-kanunu-taslagi-hakkinda-gorus-ve-degerlendirmeler-1/>.
- Özmumcu, Seda. “İcra ve İflâs Müdürlerinin Takdir Hakkı”. *Prof. Dr. Turgut Akıntürk’e Armağan* içinde. 489-514. İstanbul: Beta Yayınları, 2008.
- Pardey, Karl. “Informationelles Selbstbestimmungsrecht und Akteneinsicht- Zum Erfordernis verfassungskonformer Eingrenzung der Akteneinsichtsrechte in FGG-Verfahren”. *NJW*, (1989): 1647-1652.
- Pekcanitez, Hakan. “Hukukî Dinlenilme Hakkı”. *Seyfullah Edis’ e Armağan* içinde. 753-792. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 2000.
- Pekcanitez, Hakan. “Medenî Usûl Hukukunda Aleniyet İlkesi”, *Makaleler I* içinde 561-590. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2016.
- Pekcanitez, Hakan, Atalay Oğuz, Sungurtekin Özkan Meral ve Özekes Muhammet. *İcra ve İflâs Hukuku*, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2024.
- Peksöz, Vildan. “İcra Tutanaklarının İİK m. 8 Çerçevesinde Aleniyeti ve İspat Kuvveti”. *Cevdet Yavuz’a Armağan* içinde. 2377-2406. İstanbul: Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi. 2016.
- Postacıoğlu, İlhan. *İcra Hukuku Esasları*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1982.
- Prütting, Hanns. “Verfassungsrechtliche Probleme der Einsicht in die Akten des Gerichtsvollziehers gemäß § 760 ZPO” in *Grundrechtsverletzungen bei der Zwangsvollstreckung*, herausgeber E. Kostas Beys. Athen: Eunomia Verlag, 1996.

- Prütting, Hanns. In *Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung*, herausgeber Wolfgang Krüger u. a. München: C.H.Beck Verlag, 2025.
- Smid, Stefan. In *Münchener Kommentar zur Zivilprozessordnung*, herausgeber Wolfgang Krüger u. a. München: C.H.Beck Verlag, 2025.
- Stürner, Rolf. “Prinzipien der Einzelzwangsvollstreckung”. *Zeitschrift für Zivilprozess*, sy. 99 (1986): 291-332.
- Sungurtekin Özkan, Meral. “İcra Hukukunda Oranlılık İlkesi”. *Prof. Dr. Tufan Yüce'ye Armağan* içinde. 177-205, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, 2001.
- Tanrıver, Süha. *Medenî Usûl Hukuku Cilt I – Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2024.
- Tercan, Erdal. “Medeni Usul Hukukunda Gerçeği Söyleme Yükümlülüğü”, *Prof. Dr. M. Şakir Berki'ye Armağan* içinde. 181-212, Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları, 1996.
- Türkay, Alican. *İcra Hukukunda Ölçülülük İlkesi*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2024.
- Ulrici B. In *Beck'scher Online-Kommentar ZPO*, herausgeber Volkert Vorwerk und Christian Wolf. München: C.H. Beck Verlag, 2025.
- Umar, Bilge. *İcra ve İflâs Hukukunun Tarihi Gelişmesi ve Genel Teorisi*, İzmir: Ege Üniversitesi İktisadi ve Ticari B. Yayınları, 1973.
- Umar, Bilge ve Yılmaz Ejder: *İsbat Yükü*, İstanbul: Kazancı Hukuk Yayınları, 1980.
- Uyar, Talih. “İcra Tutanakları (İİK mad. 8)”. *Legal Hukuk Dergisi* 12, sy. 134 (2014): 73-86.
- Üçüncü, Sümeyye Hilal. *Medeni Yargılama Hukukunda Kişisel Verilerin ve Sırların Korunması*. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2019.
- Vock, Dominik und Aepli Martina. In *Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG*, herausgeber Jolanta K. Kostkiewicz und Dominik Vock. Zürich: Schulthess Verlag, 2017.
- Yavaş, Murat. “Medeni Yargılamanın Amacı Bağlamında İspat Yükü Kavramı”. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 21, sy. 2 (2015): 741-762.

- Yıldırım, Mehmet Kâmil. “İcra Hukukunun Anayasa ile İlişkisi ve Ölçülülük İlkesi”. *Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* 4, sy. 1-3 (1989): 98-115.
- Yıldırım, Mehmet Kâmil. *Medeni Usul Hukukunda Delillerin Değerlendirilmesi*, İstanbul: Kazancı Kitap, 1990.
- Yıldırım, Mehmet Kâmil ve Deren Yıldırım Nevhis. *İcra ve İflas Hukuku*, İstanbul: Beta Yayınevi, 2021.
- Weingart, Denise. In *Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG*, herausgeber Jolanta K. Kostkiewicz und Dominik Vock. Zürich: Schulthess Verlag, 2017.
- Wolf, M. “Eigentumsschutz in der Zwangsvollstreckung”. In *Grundrechtsverletzungen bei der Zwangsvollstreckung*, herausgeber E. Kostas Beys. Athen: Eunomia Verlag, 1996.
- Zuck, Rüdiger. “Das rechtliche Interesse auf Akteneinsicht im Zivilprozess”. *NJW*, (2010): 2913-2916.